

ZPRÁVODAJ

MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

ČASOPIS SE TISKNE NA RECYKLOVANÉM PAPIRU

Změna klimatu byla hlavním tématem neformálního zasedání ministrů životního prostředí evropské sedmadvacítky v Paříži. Ministři se sešli pouhých pár dnů po zahájení francouzského předsednictví Evropské unii. Po Francii převezme půlroční předsednictví Česká republika. „Blíží se termín, kdy chceme dojít k nové globální klimatické dohodě, která nahradí Kjótský protokol, a tak budeme diskutovat právě o budoucí evropské strategii v mezinárodních jednáních v oblasti změn klimatu,“ uvedl před zahájením pařížského zasedání Rady EU pro životní prostředí vicepremiér a ministr životního prostředí Martin Bursík, který vedl českou delegaci. Snímek zachycuje evropské ministry životního prostředí, kteří se v Paříži sešli i se svými kolegy zodpovědnými za energetiku, během podpisu na symbolickou zeměkouli.

Foto MŽP – Petra Tachecí

OBSAH

UDÁLOSTI MĚSÍCE • Ministerstvo životního prostředí má nové logo (2) • Premiér ocenil práci Ministerstva životního prostředí (2) • Ministři životního prostředí EU se sešli v Paříži (3) • Veřejné mínění o nejzávažnějších problémech životního prostředí (4) • Vláda přijala strategii vzdělávání pro udržitelný rozvoj (5) • Finance na životní prostředí (7) • Zprávy ze správy životního prostředí (8) • **ROZHOVOR** • Jakub Kašpar – Ministerstvo na cestě k velmi modernímu evropskému úřadu (21) • **ANALÝZY, SOUHRNY, KOMENTÁŘE** • Horské smrčiny na Šumavě se dobře obnovují (25) • Index environmentální výkonnosti (27) • Environmentální prohlášení o produktu (27) • Odpady: Vzdělávání a spolupráce (29) • Ochrana velkých šelem – vlka, medvěda a rysa (29) • **TIP** • Evropský týden mobility & Evropský den bez aut (32)•

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ MÁ NOVÉ LOGO

Ministerstvo životního prostředí od 23. července 2008 začalo používat nové logo, vytvořené na základě vítězného návrhu z grafické soutěže. Spolu s novým logem přechází MŽP také na nový grafický styl „Bude se týkat veškerých dokumentů ministerstva, publikací, propagačních a osvětových předmětů, ale také zcela nových internetových stránek úřadu, které spustíme v září letošního roku,“ uvedl ministr životního prostředí Martin Bursík.

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Základní varianta nového loga MŽP.

Základní variantu loga tvoří tři vodorovné pruhy a nápis *Ministerstvo životního prostředí České republiky*. „Hlásíme se v logu k České republice už proto, že práce ministerstva je po vstupu republiky do Evropské unie stále více mezinárodní. Kromě toho to umožňuje snadné řešení jazykových variant loga,“ vysvětlil ministr Bursík. Vodorovné pruhy jsou symbolickým odkazem na českou trikolóru. Bílá, červená a modrá barva jsou nahrazeny třemi odstíny zelené, které reprezentují téma životního prostředí. Odstíny jsou odstupňované od nejsvětější k nejtmavší barvě – ta symbolizuje růst, změnu, život, přírodní dynamiku. Nejsvětější odstín představuje jaro (počátek, narození – barva jarních trav a poupát). Střední odstín je léto (růst, barva vláhou sytých travnatých luk a polí), poslední nejtmavší odstín zastupuje podzim a zimu (odpočinek, jehličnaté lesy).

I v rozšířené variantě loga se MŽP jednoznačně hlásí k tomu, že je ministerstvem České republiky. K základní variantě zde přibývá český lev, provedený v nejsvětějším („jarním“) odstínu použité zelené.

Název ministerstva se s novým logem nemění. Ze zákona nadále zůstává oficiálně Ministerstvem životního prostředí, a nikoli Ministerstvem životního prostředí České republiky. Logo ale není název. V logu používáme název úřadu spolu s názvem země.

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Rozšířená varianta loga.

Autorem vítězného loga je grafik Ing. Petr Vídeňský (*1976), který tvoří pod registrovanou značkou Revolt [graphics revolution].

*Jakub Kašpar,
tiskový mluvčí MŽP, upraveno (red)*

ZMĚNA INTERNETOVÉ DOMÉNY MŽP

V souvislosti se zaváděním nového grafického stylu a připravovaných nových internetových stránek Ministerstva životního prostředí se též mění internetová a e-mailová doména env.cz na mzp.cz.

Doména mzp.cz je logická a navíc je analogická URL adresám ostatních ministerstev (s výjimkou Ministerstva obrany – www.army.cz a Ministerstva spravedlnosti – www.justice.cz).

Již v srpnu 2008 začaly fungovat nové e-mailové adresy ve tvaru jmeno.prijmeni@mzp.cz.

Nemusíte mít obavy ze ztráty pošty – dosavadní adresy jmeno_prijmeni@env.cz ani jmeno_prijmeni@mzp.cz nepřestanou fungovat a pokud někdo bude používat dosavadní adresu, pošta automaticky rovněž přijde. Jako oficiální se ale nyní již uvádějí nové e-maily ve tvaru jmeno.prijmeni@mzp.cz.

MK, upraveno (red)

PREMIÉR OCENIL PRÁCI MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Ministerstvo životního prostředí navštívil 23. července předseda české vlády Mirek Topolánek. Spolu s ministrem životního prostředí Martinem Bursíkem a vedením resortu probrali řadu témat týkajících se ochrany klimatu, dopravních staveb, zjednodušení legislativy životního prostředí, znečištění ovzduší, organizačních a personálních otázek apod. „Oceňuji především to, že se Martinu Bursíkovi podařilo stabilizovat organizačně i personálně resort v nelehké situaci, v níž ho přebíral,“ zdůraznil předseda vlády Mirek Topolánek.

„Ministerstvo životního prostředí řeší obrovské množství témat, která jsou kontroverzní, mediálně

zajímavá a politicky citlivá. Cením si toho, jak je Martin Bursík schopen tato témata komunikovat ne-

Foto Úřad vlády ČR – Luděk Krušínský

Českou republiku a v příštím roce povedeme jednání Evropské unie o klimaticko-energetickém balíčku a také jménem EU globální jednání o nové klimatické dohodě," znovu zopakoval ministr životního prostředí Martin Bursík.

Martin Bursík a Mirek Topolánek se krátce zastavili i u odpadové legislativy, novelizace geologických zákonů, dopravních staveb či emisí z dopravy, hovořili také o problematice Národního parku Šumava. „Diskuse o Šumavě je před krajskými volbami velmi vzrušená. Nicméně přístupem MŽP, jak ho dlouhodobě sleduji, je nabídnout plán řešení pro všechny zainteresované hráče na odborném základě," ocenil premiér Topolánek.

Premiér dostal od Martina Bursíka při své návštěvě darem fo-

tovoltaickou nabíječku pro mobilní telefon a další elektronická zařízení a knihu „Krajina Krkonoš v proměně staletí".

Zvukový záznam tiskové konference předsedy vlády Mirka Topolánka a vicepremiéra Martina Bursíka je dostupný na internetových stránkách www.mzp.cz – databáze tiskových zpráv – 23. 7. 2008.

*Jakub Kašpar,
tiskový mluvčí MŽP,
upraveno (red)*

jen u veřejnosti, ale i ve vládě a že je schopen nalézat cesty k řešení, kompromisy, které ale nenarušují podstatu věci," pokračoval předseda vlády.

Premiér pochválil také systémové změny, které MŽP provedlo v zadávání projektů vědy a výzkumu a zdůraznil jako jeden ze zásadních úspěchů odblokování Operačního programu Životní prostředí a financování vodohospodářské infrastruktury.

Diskuse se týkala i budoucích kroků ministerstva, především ochrany klimatu. „To je jednoznačná priorita resortu do konce funkčního období vlády. V září představíme vládě novou klimatickou politiku pro

MINISTŘI ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ EU SE SEŠLI V PAŘÍŽI

Ministři životního prostředí EU se na začátku července sešli na dvoudenním jednání v Paříži. Hlavním tématem diskusí během tohoto neformálního zasedání Rady EU pro životní prostředí byla změna klimatu. Diskuse byla zaměřena na to, jak má Evropská unie vystupovat při přípravě na prosincový klimatický summit OSN v Poznani a přímo na něm. Jednání o nové celosvětové klimatické dohodě by měla vyvrcholit o rok později v Kodani jejím přijetím. „Role České republiky bude při vyjednávání za Evropu klíčová, budeme proto pečlivě sledovat, kam se podaří jednání dovést francouzskému předsednictví a s francouzskými kolegy spolupracovat. Po poznaňském summitu převzeme vedení my. Nebude to žádná legrace," konstatoval ministr životního prostředí a místopředseda vlády ČR Martin Bursík, který v Paříži vedl českou delegaci.

Pařížské zasedání bylo první radou ministrů životního prostředí, které předsedali Francouzi, hned druhý den po zahájení svého předsednictví v Unii. Všechny tři země nastupujícího předsednického „tria", jehož součástí je i Česká republika, označily globální změny klimatu jako svou hlavní prioritu v oblasti životního prostředí.

Dalším zásadním bodem v diskusi na pařížské neformální Radě EU pro životní prostředí byl samo-

zřejmě také klimaticko-energetický balíček, který je konkrétním krokem a opatřením EU v boji se změnami klimatu. Ministři životního prostředí balíček jednávali jak separátně, tak i s ministry členských zemí pro energetiku v rámci pátečního společného pracovního oběda.

Jejich debaty se zaměřovaly především na problematiku body balíčku, jako je solidarita mezi členskými zeměmi v procesu snižování emisí skleníko-

Evropský komisař pro životní prostředí Stavros Dimas.

Francouzský a český ministr během formální části zasedání.

vých plynů, flexibilita v plnění závazků a úniky emisí uhlíku v důsledku možného přesunu průmyslových producentů mimo prostor EU.

Výsledky dvoudenního jednání přiblížil Martin Bursík takto:

„Francie potvrdila ambici dokončit vyjednávání o energeticko-klimatického balíčku do konce letošního roku během svého předsednictví. Deklaroval jsem, že Česká republika Francii v této snaze plně podporuje a v případě, že by se tento záměr nezdařil, jsme připraveni dokončit jednání během prvních měsíců českého předsednictví. Na balíčku jako takovém a jeho zásadní důležitosti panuje všeobecná shoda. Velmi vážná debata se začíná vést o solidaritě a způsobu rozdělení závazků mezi jednotlivé členské země Evropské unie.

Ve většině vystoupení ministrů jasně zaznívá, že evropským cílem musí být nikoli 20%, ale 30% redukce skleníkových plynů do roku 2020. Evropa musí

zapojit i Spojené státy a další znečišťovatele – Čínu, Indii, Brazílii a další. Listopadové prezidentské volby v USA považují za velkou naději. Třicetiprocentní snížení skleníkových emisí je zásadní, abychom dokázali stabilizovat koncentrace CO₂ v atmosféře na bezpečnou úroveň, jak doporučuje Mezivládní panel pro změny klimatu (IPCC).

Pro úspěšné vyjednávání mezinárodní dohody o ochraně klimatu po roce 2013 považují ministři životního prostředí EU za klíčové vytvořit účinné a efektivní mechanismy pro financování redukčních i adaptačních opatření v rozvojových zemích. Dohodli se, že vytvoří mezinárodní ad hoc pracovní skupinu, která navrhne nejefektivnější řešení a shodli se také na tom, že bude vhodné pro tento účel využít výnosy z emisního obchodování.“

Jakub Kašpar,
tiskový mluvčí MŽP, upraveno (red)
Foto MŽP – Petra Tachecí

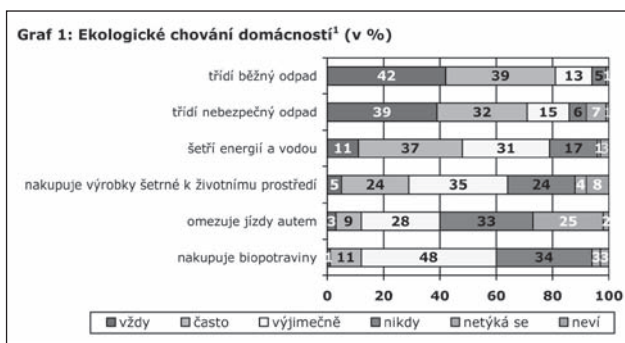
VEŘEJNÉ MÍNĚNÍ O NEJVÁŽNĚJŠÍCH PROBLÉMECH ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Nejzávažnějším ohrožením pro světové životní prostředí je podle Čechů a Češek znečištění pitné vody a hromadění odpadů. Jen s těsným odstupem pak v průzkumu veřejného mínění CVVM, zveřejněném 25. června 2008, zmínili nedostatek pitné vody a úbytek deštých pralesů. Tři čtvrtiny lidí považují za závažný problém také klimatické změny. „Je vidět, že lidé vnímají ohrožení životního prostředí velmi intenzivně,“ komentoval výsledky šetření ministr životního prostředí Martin Bursík.

Více než čtyři pětiny dotázaných mezi vážné problémy řadí vyčerpání surovin a úbytek přírodních druhů. Velká většina respondentů rovněž vnímá jako problematické znečišťování zemědělské půdy a přelidnění planety.

„Součástí řešení zmíněných problémů ovšem může být každý jeden z nás,“ dodal ministr Bursík. Při dotazu, jak šetrně se sami respondenti chovají k přírodě, se Češi a Češky nejčastěji hlásili k třídění běžného (81 %) a nebezpečného (71 %) odpadu. V případě dalších alternativ však již osobní aktivity klesá. Necelá polovina uvedla, že šetří energií a vodou, výrobky šetrné k životnímu prostředí pak nakupuje 29 % dotázaných. Nejméně ochotní jsou

lidé omezit jízdu autem (12 %), stejně jako preferovat při nákupu potravin v biokvalitě (12 %). Lidé ale často nemají šanci chovat se k životnímu prostředí šetrně. Ve většině obcí například zatím chybí nádoby na třídění bioodpadu, nápojových kartonů (tzv. „tetrapaků“) či nápojových plechovek. To by měl napravit nový zákon o odpadech, který MŽP předloží na podzim k veřejné diskusi. „Musíme lidem ekologicky odpovědné chování usnadňovat, a ne komplikovat,“ řekl ministr Bursík. „Na ministerstvu jsme začali sami u sebe a snažíme se hledat stále nové způsoby, jak snížit negativní dopady každodenní práce úřadu a jeho zaměstnanců na životní prostředí,“ uvedl. Úředníci například důsledně

Tabulka 1: Vývoj ekologického chování domácností²

	+/- červen 2002	+/- březen 2004	+/- květen 2005	+/- květen 2006	+/- květen 2007	+/- květen 2008
třídí běžný odpad	56/42	67/32	74/24	76/23	78/21	81/18
třídí nebezpečný odpad	57/36	70/26	72/24	71/18	72/20	71/21
šetří energie a vodu	40/56	42/54	46/50	48/46	53/44	48/48
nakupuje výrobky šetrné k životnímu prostředí	43/44	26/61	31/56	32/54	34/55	29/59
omezuje jízdu autem	16/75	15/76	18/73	17/57	15/57	12/61

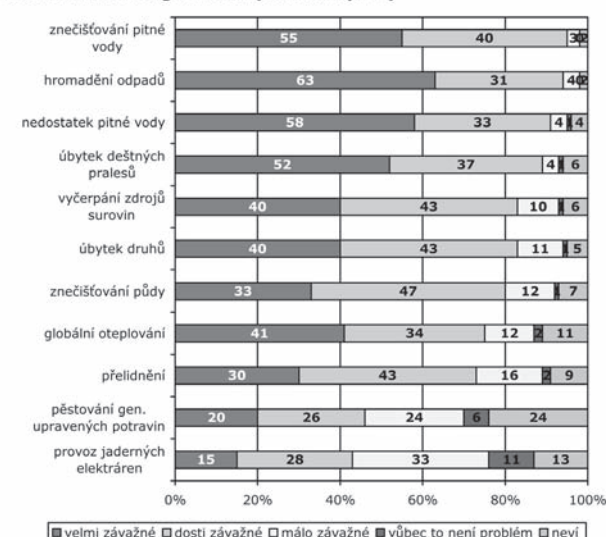
Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“, od roku 2006 rovněž „netýká se“.

Tabulka 1: Závažnost globálních problémů 2002-2007² (%)

	06/2002	05/2006	05/2007	05/2008
hromadění odpadů	92	94	95	94
znečištění zdrojů pitné vody	92	95	94	95
nedostatek pitné vody	89	90	90	91
úbytek dešťných pralesů	81	86	86	89
globální oteplování	75	84	84	75
vyčerpání zdrojů surovin	83	84	84	83
úbytek druhů	79	84	82	83
znečištění zemědělské půdy	81	84	81	80
provoz jaderných elektráren	47	53	47	43

Pozn.: Součet hodnocení „velmi + dosti závažný problém“.

Graf 1: Závažnost globálních problémů (v %)¹

Zdroj: CVVM

třídí odpad, mají k dispozici stojany na kola, používají saponáty a mýdla šetrná k životnímu prostředí, po rekonstrukci se snížila energetická náročnost budovy MŽP na polovinu a navíc na střeše přibyla vlastní solární elektrárna. Ministerstvo také postupně přechází na elektronický systém vlastní

vnitřní komunikace. Dlouhodobým cílem MŽP pak je ozelenění celé české státní správy.

Barbora Petrová,
tiskové oddělení MŽP, upraveno (red)

VLÁDA PŘIJALA STRATEGII VZDĚLÁVÁNÍ PRO UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Vláda 9. července 2008 schválila Strategii vzdělávání pro udržitelný rozvoj České republiky pro léta 2008 – 2015. Je to dokument aplikující základní principy a témata udržitelného rozvoje do vzdělávání všech typů a úrovní, který ve vzdělávání výrazně akcentuje především propojování souvislostí (zejména mezi ekonomickými, sociálními a environmentálními aspekty rozvoje společnosti).

„Témata, kterých se strategie i vzdělávání pro udržitelný rozvoj týkají, jsou velmi pestrá, řadí se mezi ně například aktivní občanství, zmírňování chudoby, bezpečnost, lidská a občanská práva i ekologická výchova,“ říká ministr životního prostředí Martin Bursík, který strategii vládě předkládal spolu s ministrem školství, mládeže a tělovýchovy Ondřejem Liškou.

Strategie hodlá využívat především rozvoje kompetencí vzdělavatelů na všech stupních vzdělávání (v rámci předškolního, základního a středního, vyš-

šího odborného, vysokoškolského i dalšího vzdělávání), rozvojem kompetencí příjemců vzdělávání a dostatečnou a dostupnou nabídkou vzdělávacích programů. Přijetím Strategie se Česká republika připojila k právě probíhající Dekádě pro vzdělávání k udržitelnému rozvoji, vyhlášené OSN v roce 2005. Vzdělávání pro udržitelný rozvoj (VUR) je tématem ve všech zemích EU. Evropská komise si aktuálně nechává zpracovat analýzu stavu a dobré praxe VUR v zemích EU.

Plnění Strategie bude v ČR koordinovat Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v úzké spolupráci s Ministerstvem životního prostředí. Protože se je to dokument mezioborový a meziresortní, bude zároveň vytvořena pracovní skupina složená ze zástupců resortů, vysokých škol a další odborné veřejnosti. „Strategie by měla být jedním z opěrných dokumentů pro usměrňování finanční podpory z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, ale i dalších operačních programů,“ řekl ministr školství Ondřej Liška.

Strategie mimo jiné podpoří rozvoj vzdělávacích programů zaměřených na uplatňování inovativních metod kvality řízení ve veřejné správě, v podnikové sféře pomůže rozvoji vzdělávacích programů zaměřených na společenskou odpovědnost firem a systémy environmentálního řízení. V rámci základního a středního školství bude Strategie motivovat k posilování komunitní funkce škol a k dalšímu pokračo-

vání kurikulární reformy, ve vysokém školství podpoří rozvoj mezioborových studijních programů, ale i užší spolupráci vysokých škol s praxí prostřednictvím tzv. center expertízy.

Česká republika touto národní strategií odpovídá na regionální Strategii vzdělávání k udržitelnému rozvoji, kterou přijaly v roce 2005 všechny členské státy Evropské hospodářské komise OSN (včetně ČR) v litevském Vilniusu a na jejíž přípravě se ČR od počátku aktivně podílela.

Uplné znění Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj České republiky (2008 – 2015) je dostupné na internetových stránkách MŽP: www.mzp.cz – archiv tiskových zpráv – 11. 7. 2008

*Společná tisková zpráva MŽP a MŠMT,
upraveno (red)*

O VZDĚLÁVÁNÍ PRO UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Vzdělávání pro udržitelný rozvoj (VUR) je předpokladem k osvojení si takových způsobů myšlení, rozhodování a chování jedince, které vedou k udržitelnému jednání v osobním, pracovním i občanském životě. VUR se zejména zaměřuje na:

- pochopení propojenosti a vzájemné souvislosti ekonomických, sociálních a environmentálních hledisek rozvoje, a to na lokální, národní i globální úrovni,
- vnímání udržitelného rozvoje jako celostního a systémového přístupu, který směřuje k ekonomicky prosperující společnosti a respektuje sociální a environmentální souvislosti a limity,
- rozvoj kompetencí (znalostí, dovedností a postojů) pro demokratické a svobodné rozhodování ve vlastním i veřejném zájmu v souladu s právem a s principy udržitelného rozvoje.

VUR diferencuje cíle, obsahy, metody, formy a prostředky na základě věkové a individuální zvláštnosti vývoje lidské osobnosti, přičemž se soustředí zejména na aktivní metody a formy vzdělávání, na vztahové, kritické a tvořivé myšlení apod.

Ve Strategii vzdělávání pro udržitelný rozvoj Evropské hospodářské komise OSN (tzv. Vilniuská strategie) představují klíčová témata rozsáhlý komplex zahrnující mj. zmírňování chudoby, sociální smír, aktivní občanství, mír, etiku, odpovědnost v lokálních i globálních souvislostech, demokracii,

spravedlnost, bezpečnost, lidská práva, zdraví, rovnost pohlaví, národnostní a kulturní rozmanitost, rozvoj venkova a měst, hospodářství, vzorce spotřeby a výroby, firemní odpovědnost, ochranu životního prostředí, hospodaření s přírodními zdroji, biodiverzitu a krajinnou rozmanitost.

Základní rozdíl mezi environmentálním vzděláváním, výchovou a osvětou (EVVO) a VUR je ten, že v oblasti EVVO je prioritní důraz kladen na nejrůznější aspekty životního prostředí, na poznávání životního prostředí, na uvědomování si nezbytnosti zachovávání podmínek života, na poznávání vztahu člověka a životního prostředí apod. Naproti tomu je VUR prioritně zaměřeno na vzájemnou interakci a souvislosti mezi ekonomickými, sociálními, environmentálními a právními aspekty rozvoje (globálního i lokálního), je významně interdisciplinární povahy a široce se opírá o společenskovední disciplíny.

Strategie VUR ČR je v oblasti vzdělávání jedním z klíčových průřezových dokumentů, který začleňuje do stávajících oblastí vzdělávání nové přístupy, metody a témata. Státní program EVVO ČR však zůstává autonomním a klíčovým strategickým vzdělávacím dokumentem, specializovaným na oblast životního prostředí s přímou vazbou na Státní politiku životního prostředí ČR.

*Zdroj: Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj
České republiky (2008 – 2015)*

Kompletní text Strategie ke stažení:

[http://www.mzp.cz/AIS/web-news.nsf/9ab6596b5dac8075c1256662002b0723/ffa9ad872e88e06b-c125748300433ac3/\\$FILE/Strategie_VUR_CR.pdf](http://www.mzp.cz/AIS/web-news.nsf/9ab6596b5dac8075c1256662002b0723/ffa9ad872e88e06b-c125748300433ac3/$FILE/Strategie_VUR_CR.pdf)

FINANCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

ODSTARTOVALO DRUHÉ KOLO EVROPSKÉHO PROGRAMU LIFE+

Od 15. července mohou zájemci předkládat návrhy pro druhé výběrové kolo evropského programu LIFE+.

Program LIFE+ slouží jako finanční nástroj Evropské komise pro životní prostředí.

Byl schválen na celé sedmileté období 2007 – 2013 a skládá se ze tří prioritních oblastí. První je *LIFE+ příroda a biodiverzita*, v jejímž rámci bude poskytována podpora na zavádění směrnic o ochraně biotopů a divokých ptáků a na zvýšení znalostí „potřebných pro rozvoj, hodnocení a monitorování evropské politiky týkající se přírody a biodiverzity a legislativy“. Druhou hlavní oblastí programu je *LIFE+ politika a správa v oblasti životního prostředí* a třetí prioritou je *LIFE+ informace a komunikace* o otázkách týkajících se životního prostředí.

Výzva pro podávání projektů je otevřená do 21. listopadu 2008. Český formulář na přihlášku o žádost z fondu LIFE+ najdete na webových stránkách MŽP, které je národním kontaktním místem pro ČR. Oprávněnými žadateli jsou státní instituce, agentury, asociace, firmy, jednotky územní samosprávy, malé a střední podniky, univerzity, výzkumná centra a nevládní organizace. Formulář bude zveřejněn na webových stránkách LIFE+ <http://ec.europa.eu/environment/life/>. Na těchto webových stránkách najdete rovněž zajímavé a úspěšné projekty pro inspiraci. Pro zájemce uspořádá Evropská komise semináře, kde je připraven na způsob, jak správně připravit projekt a podat žádost (kontakt: lifepiusworkshop2008@daphne.cz). Zájemci si také mohou zajistit odběr novinek o programu – LIFE News.

V roce 2007 byla pro ČR vyčleněna pro LIFE+ indikativní alokace ve výši cca 3,5 milionu eur (přes 108 milionů Kč), pro rok 2008 by to mělo být 4,117 milionu eur. Velikost podpory projektu z programu LIFE+ bude do 50 % uznatelných nákladů. Ve výjimečných případech je možné získat podporu ve výši až 75 % uznatelných nákladů (pro prioritní druhy a stanoviště v rámci pilíře LIFE+ Nature and Biodiversity).

Eva Veverková,

tiskové oddělení MŽP, upraveno (red)

ČTVRTÁ VÝZVA PRO PŘÍJEM ŽÁDOSTÍ V OPŽP OTEVŘENA

Ministerstvo životního prostředí České republiky (MŽP) a Státní fond životního prostředí České republiky (SFŽP) vyhlásily příjem žádostí do dalších prioritních os Operačního programu Životní prostředí. Žádosti o dotace je možné podávat od 1. srpna 2008 do 18. prosince 2009.

Žádosti o podporu tzv. velkých projektů (projekty v oblasti životního prostředí, jejichž celkové náklady přesahují částku 25 mil. € vč. DPH) v rámci Prioritní osy 2 – Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí a Prioritní osy 3 – Udržitelné využívání zdrojů energie jsou přijímány kontinuálně od 1. srpna 2008 do 18. prosince 2009. Žádosti jsou přijímány pouze na pracovišti Státního fondu životního prostředí ČR v Praze.

V současné době lze podávat žádosti o podporu tzv. velkých projektů v rámci Prioritní osy 1 Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní. Zatím byly předloženy první dva velké projekty, a to projekt Ochrany vod povodí řeky Dyje – II. etapa a projekt Zlepšení kvality vod horního povodí řeky Moravy – II. fáze. Příjem žádostí ve třetí kontinuální výzvě končí 19. prosince 2008.

Celý text 4. výzvy je ke stažení na webu www.opzp.cz v sekci Dokumenty ke stažení. Podrobné informace k Operačnímu programu Životní prostředí, včetně kompletního textu třetí a čtvrté výzvy a loga ke stažení, najdete na www.opzp.cz, informace lze získat i na lince 800 260 500.

Lenka Brandtová,

tisková mluvčí SFŽP ČR, upraveno (red)

PENÍZE PRO ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ V PÁTÉ VÝZVĚ OPŽP

Ministerstvo životního prostředí (MŽP) a Státní fond životního prostředí ČR (SFŽP ČR) zahájily příjem projektů do páté vlny příjmu žádostí o dotace z druhého největšího operačního programu ČR – Operačního programu Životní prostředí. Státní fond životního prostředí ČR začal přijímat žádosti do další prioritní osy Operačního programu Životní prostředí. Žádosti je možné podávat do 10. října 2008.

Otevřeny jsou dvě ze sedmi prioritních os OP Životní prostředí, a to prioritní osa 4 – Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží a prioritní osa 5 – Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik. Výzva je určena pro žadatele z řad krajů, měst a obcí, příspěvkových organizací, státních podniků a státních organizací, vysokých škol, občanských sdružení a obecně prospěšných organizací, právnických osob, fyzických osob – podnikatelů.

Z prostředků Evropské unie budou v rámci osy 4 dotovány například sběrné dvory, systémy pro separaci a svoz odpadů, zařízení na úpravu autovraků, recyklaci pneumatik a využívání upotřebených olejů, kompostárny, rekultivace starých skládek. V rámci osy 5 budou podporovány rekonstrukce nebo nákup technolo-

OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ
PROSTŘEDÍ

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

gií pro monitoring průmyslového znečištění jednotlivých složek životního prostředí, vytvoření regionálního systému prevence závažných havárií, vytvoření center BAT (anglicky best available technics – nejlepší dostupné techniky a technologie) pro jednotlivé kategorie průmyslových činností a další projekty.

„Zájem o dotace do životního prostředí je obrovský. Z Operačního programu Životní prostředí bylo do 4. srpna 2008 podpořeno již 1197 projektů. V první výzvě doporučil řídicí výbor OPŽP ke schválení 366 projektů. Ve druhé výzvě to bylo 397 projektů a ve třetí 434. Žádosti do 4. prioritní osy, která řeší nakládání s odpady a ekologické záležitosti, přijímáme již podruhé. V rámci 1. výzvy uspělo 154 projektů v celkové ceně přes 3,5 miliardy. Jsem rád, že Státní fond životního prostředí zvládá administraci prvních tří výzev a to nám umožňuje otevřít další výzvy pro zájemce o dotace,“ uvedl Petr Štěpánek, ředitel SFŽP ČR.

Žádosti o dotace ze 4. a 5. prioritní osy OPŽP přijímají krajská pracoviště SFŽP ČR dle místa realizace projektu. Kontakty jsou k dispozici na <http://www.opzp.cz>. Operační program Životní prostředí je zaměřený na zlepšování kvality životního prostředí, a tím i zdraví obyvatelstva. Přispívá ke zlepšování stavu ovzduší, vody i půdy, řeší problematiku odpadů a průmyslového znečištění, podporuje péči o krajinu, využívání obnovitelných zdrojů energie a budování infrastruktury pro environmentální osvětu. Má sedm prioritních os. Předpokládá čerpání finanční podpory z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF) a dále z prostředků Fondu soudržnosti (FS). Program čerpá 18,4 % z 26,96 miliardy eur určených ze strukturálních fondů EU pro Českou republiku. Celkem OPŽP nabídne přes 5,2 miliardy eur.

Podrobné informace k Operačnímu programu Životní prostředí, včetně kompletního textu páté výzvy a loga ke stažení, najdete na <http://www.mzp.cz>, informace lze získat i na zelené lince 800 260 500.

Řídicím orgánem pro OPŽP je Ministerstvo životního prostředí ČR. Podrobné informace o jeho aktuální činnosti jsou k dispozici na <http://www.env.cz>.

Státní fond životního prostředí ČR je zprostředkujícím subjektem OPŽP. Již 17 let zásadním způsobem přispívá na investice do ochrany a zlepšování životního prostředí, financuje především investice do projektů na ochranu vod, ochranu ovzduší, využití obnovitelných zdrojů energie, nakládání s odpady, ochranu přírody a krajiny a vzdělávání, a to buď z národních zdrojů, nebo ze zdrojů Evropské unie. Aktuální informace o činnosti SFŽP naleznete na <http://www.sfzp.cz/>.

Tisková zpráva SFŽP, upraveno (red)

DOTACE NEZISKOVÝM ORGANIZACÍM PRO ROK 2009

Ministerstvo životního prostředí vyhlašuje výběrové řízení na podporu projektů předložených občanskými sdruženími a obecně prospěšnými společnostmi pro rok 2009

Tematické oblasti:

- A – Změna klimatu.**
- B – Ochrana přírody a biologické rozmanitosti**
- C – Životní prostředí a vlivy na lidské zdraví**
- D – Přírodní zdroje, odpady**
- E – Kvalita života, udržitelný rozvoj**
- F – Průřezová témata**

Plný text vyhlášení včetně závazných formulářů lze získat na internetových stránkách MŽP na adrese www.mzp.cz (rubrika Politika a nástroje ochrany ŽP – Spolupráce s NNO – Dotace NNO). Veškeré podklady a bližší informace jsou k dispozici na odboru environmentálního vzdělávání MŽP, Vršovická 65, 100 10 Praha 10.

Příjem přihlášek končí 3. října 2008 ve 12.00 hod.

Kontakt:

Helena Knappová, tel. 267 122 226,

e-mail: helena.knappova@mzp.cz

Bohumila Svobodová, tel. 267 122 584,

bohumila.svobodova@mzp.cz

ZPRÁVY ZE SPRÁVY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Zprávy v této rubrice pocházejí z tiskového a informačního servisu Ministerstva životního prostředí ČR a dalších resortních a spolupracujících organizací, které jsou za zprávami uvedeny jako zdroj. Zprávy jsou redakčně kráceny a upraveny.

SNĚMOVNA SCHVÁLILA REVOLUČNÍ ZMĚNU ZÁKONA O CHEMICKÝCH LÁTKÁCH

Poslanecká sněmovna 25. června 2008 ve třetím čtení schválila novelu zákona o chemických látkách a přípravcích. „Mám velkou radost. Jde o revoluční změnu v chemické politice ČR. Desetileté úsilí o reformu evropské chemické politiky dorazilo i k nám. Zákon přinese občanům právo na informace o chemických látkách ve spotřebním zboží

a o jejich účincích na životní prostředí a zdraví. Nejnebezpečnější chemikálie budou nahrazeny méně rizikovými. Nebude možno užívat nadále bez povolení látky, které jsou karcinogenní a způsobují závažné a nevratné účinky na člověka a životní prostředí,“ komentoval hlasování svých kolegů poslanců ministr životního prostředí Martin Bursík. Z trhu tak postupně budou mizet nebezpečné chemikálie, které je možné nahradit méně rizikovými alternativami.

Účelem evropského nařízení REACH je především zajistit účinné fungování společného trhu pro chemické látky a přitom zároveň ochranu lidského zdraví a životního prostředí před jejich nežádoucími účinky. Nařízení REACH vyžaduje registraci všech existujících a nových chemických látek u Evropské agentury pro chemické látky v Helsinkách. Existující látky musí být registrovány během následujících jedenácti let – takzvaného přechodového období. Nařízení REACH určuje pořadí registrace těchto látek na základě vyráběného nebo dováženého množství za rok. Nejrychleji je třeba registrovat ty látky, kterých se používá nejvíce.

Pro všechny látky vyráběné nebo dovážené v množství dosahujícím či přesahujícím 1 tunu za rok musí výrobci a dovozci zpracovat registrační dokumentaci, kterou je třeba předložit Evropské agentuře pro chemické látky. Shromáždit a vyhodnotit požadované informace (údaje o fyzikálně-chemických, toxikologických a ekotoxikologických vlastnostech) musí samotný průmysl. K těmto údajům musí být uvedeny také individuálně stanovené způsoby užití látky v celém dodavatelsko-odběratelském řetězci a posouzena související rizika a případná bezpečnostní opatření k jejich eliminaci. Bude-li třeba provést další testy, bude vyžadován rovněž plán těchto následných testů. U látek s ročním objemem nad 10 tun musí být posouzení bezpečnosti látky zdokumentováno ve zprávě o bezpečnosti chemické látky. Bez registrace nebude možné v Evropské unii látku ani vyrábět, ani ji do unijních států dovážet.

Na základě spolupráce Agentury pro chemické látky a kompetentních úřadů členských států se vyhodnotí registrační dokumentace u látek, kde se projeví jistá rizika (cca 10 % všech registrovaných látek). Kompetentní úřady (v ČR to je MŽP ve spolupráci s ČIŽP) členských států provedou kontrolu, zda příslušná registrační dokumentace splňuje požadavky a prošetří návrhy testů předložené průmyslem. Ve spolupráci s agenturou posoudí také registrační dokumentaci, aby zjistily, zda daná látka představuje riziko pro lidské zdraví nebo životní prostředí, a určily nutnost povolení nebo omezení jejího případného užití a uvedení na trh. REACH by tak měl odstranit dnešní stav, kdy u více než 90 % látek používaných v EU (z celkových cca 100 000) neexistují dostatečné údaje o jejich účincích na zdraví a životní prostředí.

Pro každé užití látky, která patří do některé z následujících skupin, bude třeba získat povolení:

- * látky karcinogenní, mutagenní a toxické pro reprodukci (CMR látky),
- * látky persistentní, biologicky akumulovatelné a toxické (PBT látky), nebo látky vysoce persistentní a vysoce biologicky akumulovatelné (vPvB),
- * další látky, klasifikované jako způsobující závažné a nevratné účinky na člověka a životní prostředí.

Takové látky mohou být povoleny pouze pokud je výrobce nebo dovozce schopen dostatečně kontrolovat rizika. Nebude-li možno takový důkaz poskytnout, bude možno udělit povolení pouze tehdy, ukáže-li analýza, že sociálně ekonomické výhody takového použití převažují nad existujícími riziky. Pokud

se u některého rizika zjistí, že není dostatečně kontrolováno, může Evropská komise omezit používání takové látky či její prodej.

*Jakub Kašpar,
tiskový mluvčí MŽP, upraveno (red)*

SVĚTOVÝ BYZNYS VYZVAL POLITIKY K ZÁVAZKU NA OCHRANU KLIMATU

Vrcholní světoví manažeři vyzvali 20. června 2008 politiky k jasnému závazku minimálně padesátiprocentní redukce skleníkových plynů oproti současnosti do roku 2050 a k tomu, aby začali ihned podnikat konkrétní kroky. Výzvu adresovali krátce před červencovým summitem G8 japonskému premiérovi Jasuo Fukudovi, který byl hostitelem summitu. „Odpovědi představitelů zemí G8 na výzvu stovky šéfů nejvýznamnějších světových firem by mělo být jasné ano. Když už i letecké a ropné společnosti vybízejí k rychlé akci, je jakékoli lavírování už nejenom nebezpečné, ale i trapné,“ přivítal ministr životního prostředí Martin Bursík toto prohlášení Světového ekonomického fóra (WEF).

Stovka firem, které výzvu podepsaly, představuje více než desetinu objemu všech na světě obchodovatelných akcí. Patří mezi ně letecké i ropné

Z VÝZVY SVĚTOVÉHO EKONOMICKÉHO FÓRA

Výzva WEF obsahuje i sadu konkrétních doporučení pro politiky. Patří mezi ně:

- Uzavření celosvětové dohody, která po roce 2012 nahradí Kjótský protokol na klimatickém summitu OSN v Kodani v prosinci 2009.
- Závazný cíl snížit světové emise CO_{2ekv} do roku 2050 nejméně o 50 % oproti současnosti (tedy ze současných cca 45 miliard tun CO_{2ekv} na cca 22 miliard tun CO_{2ekv}/rok).
- Největšího snížení musí dosáhnout právě země G8 a další vyspělé ekonomiky, své závazky ale musí přijmout i další země – například Čína, Indie či Brazílie.
- K dosažení takové redukce je třeba využít veškeré dostupné ekonomické nástroje, včetně podpory výzkumu, daňového zvýhodnění nízkouhlíkových technologií a zavedení celosvětového systému obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů.
- Snižování skleníkových plynů není překážka, ale příležitost pro ekonomický rozvoj. Zásadní překlopení světové ekonomiky na ekonomiku nízkouhlíkovou přinese profit všem.
- Jednat je třeba hned – veškeré dostupné informace ukazují, že jediným odpovědným řešením je okamžitá akce. Náklady na nicnedělání by byly neúnosně vysoké.

společnosti či finanční instituce. Připojily se například Alcoa (USA), AIG (USA), British Airways (Velká Británie), Deutsche Bank (Německo), Duke Energy (USA), Electricité de France (Francie), Eskom (JAR), Petrobras (Brazílie), RusHydro (Rusko), Royal Dutch Shell (Nizozemí), Telstra (Austrálie), Tokyo Electric Power (Japonsko) či švédský Vattenfall. Pod prohlášením jsou podepsáni také tři vrcholní představitelé WEF.

„Výzvu ‚kapitánů‘ světového byznysu jednoznačně vítám. Nemohla být formulována jasněji. Už i největší světové firmy jsou na palubě stejné lodi jako Evropská unie či státy bezprostředně ohrožené změnou klimatu,“ řekl český ministr životního prostředí Martin Bursík. „Věřím, že i český průmysl pochopí šanci a výzvu, která před ním stojí. Jen tak budou moci být české firmy konkurenceschopné a na budoucím trhu uspějí,“ konstatoval ministr.

Podle ministra Bursíka by odpovědi představitelů G8 mělo být jasné vyjádření ochoty uzavřít příští rok v prosinci v Kodani globální klimatickou dohodu obsahující konkrétní a jasné závazky a nástroje ke snižování skleníkových emisí. „Minulý týden požádali představitelé ostrova Kiribati vlády Nového Zélandu a Austrálie, aby přijaly dnešní obyvatelé Kiribati za své občany. Kiribati je totiž prvním státem světa, který zanikne právě v důsledku klimatických změn. V této situaci je už opravdu těžké pochopit, že někdo radí nedělat nic a vyčkávat,“ uzavírá ministr Bursík.

*Jakub Kašpar,
tiskový mluvčí MŽP, upraveno (red)*

POSLANCI ZPŘÍSNILI PRAVIDLA PRO VÝKUP KOVOŠROTU

Poslanecká sněmovna přijala 25. června 2008 novelu zákona o odpadech, která výrazným způsobem zpřísňuje režim v případech sběru a výkupu kovového odpadu. Cílem poslanecké novely, na níž se Ministerstvo životního prostředí podílelo, je reagovat na případy krádeží různých kovových předmětů (např. kanalizačních poklopů, dopravních značek či kolejnic), které byly v poslední době velmi časté. V mnoha případech se přitom jednalo o činnost spojenou se značným stupněm společenské nebezpečnosti (z poslední doby například krádež náhrobních destiček v terezínském památníku).

Nově přijatá úprava v první řadě obsahuje striktně formulovaný zákaz výkupu kovového odpadu od fyzických osob. Prodávát kovový odpad do výkupu budou tedy moci nadále pouze právnické osoby (včetně podnikatelských subjektů, obcí a krajů). Ministerstvo životního prostředí upřednostňovalo spíše mírnější variantu, která by ve většině případů nadále umožňovala kovošrot prodávat do výkupu i běžným občanům (s velmi přísnou evidencí osob i odpadu), poslanci se ale nakonec rozhodli pro zmíněné přísnější řešení.

Platit za vykoupený odpad bude napříště možné pouze bezhotovostně. Zpřísňuje se také povinnost provozovatelů sběrů a výkupu v evidenci a identifikaci osob, které odpady odevzdaly, ale i samotného odpadu.

U vybraného kovového odpadu, který je v praxi nejčastěji terčem nelegální činnosti (dopravní značky, kolejnice, kovová umělecká díla nebo pietní a bohoslužebné předměty) se přímo v zákoně stanovuje zákaz jejich rozebírání či postupování dalším osobám, a to ve lhůtě 48 hodin od jejich odebrání nebo vykupu. S tím souvisí i připojená novela zákona o Policii ČR, která dává policistům oprávnění vstupovat i do sběrů a výkupu odpadu.

Novelu ještě musí projednat Senát a poté podepsat prezident republiky.

Jakub Kašpar, tiskový mluvčí MŽP

MILIARDY ZA UŠETŘENÉ EMISE POMOHOU DOMÁCNOSTEM

Poslanecká sněmovna 25. června 2008 schválila ve třetím čtení novelu zákona o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů. Její součástí je i ustanovení, že s tzv. jednotkami AAU (které jsou fakticky rozdílem Kjótského závazku ČR a reálného poklesu českých skleníkových emisí oproti roku 1990) bude nakládat MŽP a výnos z jejich prodeje bude příjmem Státního fondu životního prostředí. Tyto kredity může Česko prodat buď jiným státům, kterým se jejich závazek z Kjótského protokolu nedaří splnit, nebo od podzimu v aukci soukromým společnostem. „Vyjednávání nebylo jednoduché, nakonec ale poslanci drtivou většinou podpořili zákon, který v důsledku pomůže desítkám tisíc domácností zateplit své domy a byty a nahradit staré kotle na uhlí moderním vytápěním obnovitelnými zdroji,“ komentoval rozhodnutí sněmovny ministr životního prostředí Martin Bursík.

V současné době probíhají jednání se zájemci z řad států – např. s Japonskem, Nizozemím či Španělskem. Na prodej AAU jednotek v aukcích je ministerstvo připraveno.

Výnosy budou podle včera schválené novely zákona příjmem Státního fondu životního prostředí. MŽP předloží vládě návrh Programu zelených investic (Green Investment Scheme – GIS), který bude řešit, kam budou konkrétně finanční prostředky směřovat. Návrhem MŽP bude ze zisku z prodeje AAU jednotek podpořit především domácnosti, které není možné podporovat z Operačního programu Životní prostředí. Podpora bude směřovat především do náhrady uhlí vytápěním s využitím obnovitelných zdrojů (biomasa, tepelná čerpadla, solární kolektory) a energetické úspory (zateplování domů, výměna oken apod.).

MŽP předpokládá, že by první smlouvy o prodeji jednotek mohly být uzavřeny nejpozději na konci letošního roku. Poté bude možné spustit i program grantů pro domácnosti. Celkový výnos z prodeje přebytku je nyní odhadován řádově v rozmezí 10 – 25 miliard Kč (v závislosti na tržní ceně), což dává dobrou šanci desítkám tisíc domácností. Efektem bude, kromě úspor občanů za platby za energii, především významná úspora emisí skleníkových plynů a dalších znečišťujících látek v ovzduší.

*Jakub Kašpar,
tiskový mluvčí MŽP, upraveno (red)*

VYJÁDRĚNÍ MŽP KE KAUZE SPOLEČNOSTI UT 2002

Česká média se koncem června věnovala kauze problematického výzkumného grantu, který získala před třemi lety společnost UT 2002. Řada informací v médiích si vzájemně protiřekla. I proto se MŽP rozhodlo maximální možné množství informací k tomuto případu zveřejnit. „V médiích se objevila nejrůznější podezření o politickém pozadí této kauzy. To je naprosto absurdní. Reagovali jsme zcela standardně a profesionálně. Na základě zjištění Nejvyššího kontrolního úřadu jsme provedli vlastní kontrolu, ta zjistila, že problém je reálný a předala výsledky tam, kam měla – finančnímu úřadu. To je naprosto běžný postup, stanovený zákonem o kontrole,“ řekl ministr životního prostředí Martin Bursík.

Ministerstvo životního prostředí standardně vypisuje výzvu pro projekty v programu Výzkumu a vývoje (VaV). V roce 2005 odborná komise doporučila podpořit také projekt společnosti UT 2002, zaměřený na mezinárodní souvislosti politiky ochrany životního prostředí. Za společnost UT 2002 byl řešitelem tohoto projektu Doc. Ing. Petr Wolf, CSc. Smlouva mezi MŽP a UT 2002 byla podepsána 19. 4. 2005. Projekt byl navržen jako tříletý. Celkové náklady na něj činily 6 989 000 Kč, z čehož grant MŽP měl činit 6 496 000 Kč a vlastní příspěvek řešitele 493 000 Kč. Dotace na rok 2005 (2 420 000 Kč) a 2006 (2 155 000 Kč) byly příjemci v plné výši poskytnuty.

V roce 2006 upozornil Nejvyšší kontrolní úřad ve svých závěrech MŽP na některé problémy, související s procesem výběru a kontroly projektů v rámci programu VaV a zároveň na některé konkrétní potenciálně problematické projekty. MŽP informovalo tehdy vládu a následně i kontrolní výbor Poslanecké sněmovny ČR o krocích, které učiní ke zvýšení transparentnosti i efektivity výběru projektů VaV určených k podpoře, i o tom, že provede kontroly potenciálně problematických projektů.

Mezi jinými proběhla kontrola i u zmiňovaného projektu, jehož řešitelem byl Petr Wolf. Výsledkem této kontroly bylo konstatování, že s vysokou pravděpodobností při realizaci projektu došlo k porušení rozpočtové kázně tím, že část přidělených prostředků byla použita na krytí neuznatelných nákladů – tedy že u části prostředků nedokázal příjemce dotace prokázat, že byly využity v souvislosti s řešeným projektem. Dalším zjištěným problémem bylo i důvodné podezření, že část díla, vykazovaného jako autorský výtvar příjemce dotace, byla s největší pravděpodobností převzata z dostupných zdrojů bez jejich uvedení. Společnost UT 2002 uplatnila proti výsledkům kontroly MŽP námitky. Ty byly podrobeny opětovnému šetření MŽP, jehož výsledkem bylo neuznání těchto námitek. Společnost UT 2002 své námitky poté předala přímo ministru životního prostředí, který věc předal speciálně zřízené komisi. Ta následně neuznání námitek potvrdila.

Na základě toho MŽP odstoupilo od smlouvy se společností UT 2002, nevyplatilo žádnou část zbývajících podpory, plánované pro rok 2007 (1 921 000 Kč) a věc, včetně kompletního protokolu z provedené kontroly, předalo příslušnému finančnímu úřadu

v Ostravě, v jehož kompetenci je jak provedení případných následných šetření, tak i rozhodnutí o výši prostředků, které prokazatelně nebyly použity k řešení projektu a měly by být vráceny.

Jakub Kašpar, tiskový mluvčí MŽP

SPOLUPRÁCE S NĚMECKEM V OCHRANĚ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Již 9. zasedání Společné česko-německé komise pro životní prostředí proběhlo na začátku července v Plzni. Jeho cílem bylo vyhodnotit bilaterální spolupráci v jednotlivých oblastech ochrany životního prostředí.

„Kromě prezentace priorit nadcházejícího českého předsednictví v Radě EU jsme s německými kolegy hovořili také o čistotě ovzduší v příhraničních oblastech, odpadovém hospodářství, přeshraniční ochraně přírody a spolupráci v ochraně vod,“ popsal jednání první náměstek ministra životního prostředí Jan Dusík, který českou delegaci vedl. Jeho protějškem byl parlamentní státní tajemník Spolkového ministerstva životního prostředí, ochrany přírody a jaderné bezpečnosti Michael Müller. „Německá strana nám sdělila, že nepodporuje výstavbu dalších plavebních stupňů na Labi a na aktivity na české straně tedy pohlíží s nelibostí,“ řekl Dusík.

Čeští a němečtí zástupci spolu také mluvili o možnostech spolupráce v oblasti úspor energií a podpory alternativních paliv v dopravě. „Uvítáme německé zkušenosti v politice ochrany klimatu a energetice také vzhledem k tomu, že Německo stejně jako my klade důraz na energetickou účinnost a úspory,“ uvedl Dusík. Konkrétně se obě delegace dohodly na zapojení německého experta do přípravy nové klimatické politiky ČR, která bude vládě předložena na podzim tohoto roku. Pokračovat bude také výměna informací o realizaci úspěšných projektů v energetické oblasti, např. větrných parků, které ČR může prakticky využít.

Komise byla informována i o výsledcích společných pilotních a twinningových projektů právě v oblasti větrné energetiky nebo krajského odpadového hospodářství. „Spolupráce v oblasti nakládání s odpady bude navazovat na implementaci nové směrnice ES o odpadech, která stanovuje ambiciózní cíle pro recyklaci a na přípravě systému zálohovaných obalů v ČR,“ doplnil Dusík.

V oblasti biopaliv obě strany potvrdily potřebu pokračovat v jejich využívání udržitelným způsobem se současným rozvojem dalších alternativních paliv (např. bioplynu).

*Jarmila Krebsová,
tiskové oddělení MŽP, upraveno (red)*

VLÁDA SCHVÁLILA NOVELU ENERGETICKÉHO ZÁKONA

Novela energetického zákona, schválená 2. července 2008 vládou, významně pomůže rozvoji kombinované výroby elektřiny a tepla. „Tento způsob zís-

kávání energie představuje nejefektivnější využití primárních energetických zdrojů, a proto jej Ministerstvo životního prostředí a celá vláda podporují," ocenil výsledek jednání ministr Bursík.

Již stávající znění energetického zákona obsahovalo pravomoc Energetického regulačního úřadu stanovit příspěvek k ceně elektřiny z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla. Schválená novela však navíc stanoví šestiletou záruku trvání této podpory pro zařízení nově uváděná do provozu. Pokud je zařízení významnějším způsobem rekonstruováno, vztahuje se na ně tato záruka rovněž.

"Absence záruky trvání podpory po určitou dobu byl dlouhodobý nedostatek, který bránil investorům získávat úvěry nezbytné pro výstavbu a zásadnější rekonstrukce zařízení na výrobu kombinované výroby elektřiny a tepla. Jsme přesvědčeni, že úpravou obsaženou v energetickém zákoně se tento stav zlepší a povede k účinnějšímu využívání zdrojů energie," řekl dále ministr Martin Bursík.

Jarmila Krebsová, tiskové oddělení MŽP

NOVÁ KNIHA – ŠUMAVSKÁ RAŠELINIŠTĚ

Správa NP a CHKO Šumava vydala vlastním nákladem novou publikaci autorů Karla Spitzera a Ivany Buřkové s názvem Šumavská rašeliniště. Publikace je rozdělena do dvou základních částí: Rašeliniště

jako ekologický fenomén a Rašeliniště v šumavské krajině. Texty doplňují vedle bohaté fotografické dokumentace ještě četné kresby a schémata. Pro předmluvu ke knize byl vybrán úryvek z díla Josefa Váchala Šumava umírající a romantická a provází ji i několik jeho dřevorytů, inspirovaných šumavskými rašeliništi. Váchalovi je

publikace také věnována, a to při příležitosti nadcházejícího 40. výročí jeho úmrtí. Publikace si klade za skromný cíl rozšířit doposud nevelký počet ucelených děl zpracovávajících tento jedinečný fenomén Šumavy. Zvolená populárně naučná forma ji předurčuje k zájmu i širší veřejnosti.

Josef Jiříčka, www.npsumava.cz

Foto www.npsumava.cz

GOLFOVÉ HŘIŠTĚ V KLÁNOVICÍCH MUSÍ PROJÍT KOMPLETNÍ EIA

V pátek 4. července 2008 ukončilo Ministerstvo životního prostředí zjišťovací řízení k záměru „Výstavba golfového hřiště Praha, Klánovice“. Jeho závěrem je, že záměr by mohl mít významný vliv na životní prostředí a s ohledem na jeho velikost a významnost

bude tedy dále posuzován podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Záměr byl předložen ve dvou variantách, které se od sebe lišily umístěním golfových drah (jamek), a tedy i rozsahem areálu a jeho zásahem do komplexu lesních porostů. První z variant navrhovala osmnáctijamkové hřiště s předpokládaným odlesněním cca 31 ha, druhá varianta (a její podvarianta) je redukována na 9 jamek a předpokládané odlesnění cca 7,5 ha.

Ze závěrů zjišťovacího řízení vyplývá, že bude nutné dokumentaci pro další posuzování EIA zpracovat s důrazem na následující oblasti. Je třeba například rozpracovat a vyhodnotit variantu nulovou a variantu mimo les, jednoznačně a graficky vyjádřit celkové plošné nároky jednotlivých variant, rozpracovat ovlivnění všech dotčených chráněných území, dopracovat biologické hodnocení, změny retenčních schopností území, posoudit vliv na veřejné zdraví a dále zohlednit a vypořádat všechny relevantní požadavky z došlých vyjádření.

Nyní musí investor připravit dokumentaci EIA a předložit ji MŽP k posouzení. Následný proces bude probíhat v řádu několika měsíců a za účasti veřejnosti.

*Jakub Kašpar,
tiskový mluvčí MŽP, upraveno (red)*

LETECKÉ SPOLEČNOSTI BUDOU SNIŽOVAT SKLENÍKOVÉ EMISE

Poslanci Evropského parlamentu v červenci přijali ve druhém čtení návrh směrnice o začlenění leteckých společností do systému obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů (EU ETS). K formálnímu ukončení legislativního procesu schvalování směrnice teď zbývá už jen potvrzení dohodnutého kompromisu Radou EU na jejím nejbližší zasedání. „Emise z letecké dopravy sice zatím tvoří pouze malou část emisí skleníkových plynů, na rozdíl od emisí z ostatních sektorů však velmi rychle rostou. Dohodnuté řešení dá v dostatečném předstihu výrobcům i provozovatelům letadel stimul k tomu, aby se i letecká doprava podílela na snižování celkového množství vypouštěných skleníkových plynů,“ řekl náměstek ministra životního prostředí pro ochranu ovzduší a klimatu Aleš Kuták.

Podle dohody mezi Evropským parlamentem a Radou budou od roku 2012 do systému EU ETS zařazeni všichni operátoři provozující lety v Evropské unii (včetně zahraničních aerolinií i letů z EU do třetích zemí a naopak). Zpočátku bude 85 % emisních povolenek poskytováno leteckým provozovatelům zdarma a dalších 15 % emisních povolenek získají v dražbě. Příjmy z dražeb povolenek by měly být použity na financování: zmírňování klimatických změn, výzkumu technologií pro „čistší“ letadla, opatření na omezení úbytku lesů v rozvojových zemích, nízkouhlíkové dopravy.

Cílové snížení leteckých emisí skleníkových plynů se stanoví podle ročních průměrných emisí leteckých společností za období 2004 – 2006. V první fázi (v roce 2012) budou emise skleníkových plynů

sníženy o 3 % a v druhé fázi (2013 – 2020) o 5 %. Tento podíl však může být v budoucnu ještě upravován v rámci celkové revize EU ETS.

Z působnosti směrnice jsou např. vyňaty průzkumné lety a malé společnosti produkující nízké emise CO₂, stejně jako vojenské či záchranné lety.

Evropská unie bude současně usilovat o dosažení dohody o globálních opatřeních na snížení skleníkových plynů z letecké přepravy. První krok by mohly v tomto ohledu představovat bilaterální dohody s mimoevropskými státy.

*Jakub Kašpar,
tiskový mluvčí MŽP, upraveno (red)*

ŠVÉDSKÝ MINISTR ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V PRAZE

Na soukromou návštěvu do České republiky přijel v červenci ministr životního prostředí Švédska Andreas Carlgren. Kromě vlastního programu se ale setkal i se svým českým protějškem Martinem Bursíkem a spolu také navštívili Krkonošský národní park.

Oba ministři se spolu v Praze domluvili na maximální spolupráci v následujících osmnácti měsících. „Jednoznačné je, že základní téma té spolupráce je ochrana klimatu. My i Švédsko podporujeme aktivně cíl Francouzů dokončit ještě letos jednání o klimaticko-energetickém balíčku a dotáhnout je až ke shodě s Evropským parlamentem v prvním čtení,“ řekl český ministr životního prostředí Martin Bursík. „Počítáme ale reálně i s možností, že finále vyjednávání přejdou i do českého předsednictví a já jsem připraven být Martinu Bursíkovi k dispozici,“ doplnil jej jeho švédský kolega Andreas Carlgren.

Kromě energeticko-klimatického balíčku čekají všechna tři předsednictví (současné francouzské a následně české a švédské) především klíčová diplomatická jednání o nové globální klimatické dohodě, která nahradí po roce 2012 Kjótský protokol. „Je nepochybné, že se Evropa musí dohodnout na klimaticko-energetickém balíčku nejpozději v průběhu českého předsednictví. To je věcí důvěryhodnosti EU v celosvětových jednáních,“ říká Martin Bursík.

Proto se švédský a český ministr životního prostředí dohodli na velmi úzké koordinaci svých aktivit. „Vyměníme si plány svých zahraničních cest a budeme je vzájemně koordinovat. Stejně jsem se dohodl i s dánskou ministryní pro energetiku a klima Connie Hedegaardovou, která bude hostitelkou a moderátorkou klimatického summitu v Kodani,“ říká Martin Bursík. Právě v Kodani v prosinci 2009 má dojít k nové celosvětové dohodě o ochraně klimatu, která nahradí Kjótský protokol. „Domluvili jsme se i na tom, že ty nejdůležitější návštěvy – z pohledu dosažení úspěchu v jednáních o klimatu – dokonce uskutečníme společně. Například jednání s novou administrativou USA či cestu do Ruska apod. Chceme tak dát najevo silnou spolupráci Evropské unie, zároveň tak budeme reprezentovat jak ‘starou’ evropskou patnáctku, tak nové členské země, které prošly ekonomickou transformací,“ dodal místopředseda české vlády Martin Bursík.

*Jakub Kašpar,
tiskový mluvčí MŽP, upraveno (red)*

MARTIN BURSÍK A ANDREAS CARLGREN NAVŠTÍVILI KRKONOŠE

V sobotu 12. července 2008 ředitel Správy Krkonošského národního parku Jan Hřebačka přivítal ministry životního prostředí ČR a Švédska Martina Bursíka a Andrease Carlgrena v Peci pod Sněžkou. Společně se pak vydali na trasu směrem k Luční boudě. Trasa, kterou s ředitelem Hřebačkou absolvovali, vedla všemi třemi zónami Krkonošského národního parku. Cesta zpět vedla přes Bufet na Rozcestí, úbočím Liščí hory a končila opět v Peci pod Sněžkou prohlídkou galerie Veselý výlet.

Jan Hřebačka v terénu oběma ministrům vysvětlil a názorně ukázal území národního parku s bezzásadovým režimem, typy managementu v rámci zásadového režimu, ukázal práci v lese a zodpověděl všechny otázky, které ministři Bursík a Carlgren měli. Ředitel Správy KRNP dále představil přírodní hodnoty v oblasti, kterou procházeli a neopomněl alespoň zmínit další, které nebylo z časových důvodů možné stihnout. Součástí pochůzky byla návštěva středověkých štol v podzemí Obřího dolu s odbor-

Společné foto ministrů EU pro životní prostředí a ministrů pro energetiku.

Andreas Carlgren a Martin Bursík v Peci pod Sněžkou.

Ředitel Správy KRNP Jan Hřebačka (zády) v rozhovoru s oběma ministry.

ným výkladem. Podzemí je jedno z krkonošských bohatství, které zatím není dokonale prozkoumáno a na odborníky čeká ještě ne jeden objev.

Jednodenní návštěva byla přínosem jak pro Správu Krkonošského národního parku, tak pro švédského ministra Carlgrena, který ocenil systematickou práci ve prospěch přírody Krkonoš.

*Alena Macháčová,
mluvčí Správy KRNP, upraveno (red)
Foto Pavel Klimeš – Veselý výlet*

EMAS EASY PRO MALÉ A STŘEDNÍ PODNIKY

Systém EMAS, neboli Systém environmentálního řízení a auditu (Eco-Management and Audit Scheme), je jedním z dobrovolných přístupů, jimiž mohou podniky a další organizace aktivně snižovat dopady své činnosti na životní prostředí a přitom zároveň zvyšovat efektivitu svého provozu. Výsledkem je jak pozitivní dopad na životní prostředí (snížení negativních vlivů), tak zvyšování ekonomických efektů (úspora nákladů na suroviny, energie, likvidaci odpadů, poplatky apod.) a konkurenceschopnosti.

V rámci rozvoje Programu EMAS v České republice byl zahájen projekt „EMAS easy“ zaměřený na zavádění systému EMAS v malých a středních podnicích. EMAS easy představuje přístup a soubor nástrojů, které umožňují zjednodušenou, časově i finančně méně náročnou implementaci systému EMAS, zaměřenou především na malé (a střední) podniky. Širší uplatňování uvedené metodiky podporuje také Evropská komise, která zahájila již třetí kolo programu pro konzultanty v jednotlivých členských zemích. Do projektu s oficiálním názvem „Budování kapacit pro EMAS easy v severní Evropě“ byla zahrnuta také Česká republika.

V rámci projektu EMAS easy proběhne vzdělávání konzultantů, pilotní implementace EMAS easy v podnicích i následná výměna zkušeností. Pět vybraných konzultantů se v rámci vzdělávacího programu zúčastní tří denního intenzivního tréninku, který proběhne od 15. do 17. září 2008. Povede jej Heinz-Werner Engel z belgické společnosti Eco-conseil Entreprise.

Zájemci o účast ve vzdělávacím programu mohou nalézt další informace (včetně přihlášky) na internetových stránkách STEP - sítě ekologických poraden, jež zabezpečuje realizaci projektu v ČR.

V současné době je v Programu EMAS v celé Evropské unii registrováno přes 6100 organizačních jednotek (v rámci přibližně 4100 organizací). Více než dvě třetiny představují malé a střední podniky, z nichž 50 zavedlo systém EMAS pomocí metodiky EMAS easy. V České republice je registrováno 32 organizací, přičemž malé a střední podniky tvoří necelou polovinu z nich.

*Jakub Kašpar,
tiskový mluvčí MŽP, upraveno (red)*

NÁMĚSTEK MINISTRA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ FRANTIŠEK PELC NAVŠTÍVIL ŠUMAVU

Náměstek ministra životního prostředí pro ochranu přírody a krajiny František Pelc 11. července navštívil Národní park Šumava. Spolu s ředitelem Správy NP a CHKO Šumava Františkem Krejčím a jeho kolegou Jiřím Kecem prošli především lesy v oblasti Modrav.

Hlavním účelem Pelcovy návštěvy na Šumavě bylo seznámit se s aktuální situací v šumavských lesích přímo v terénu, především z pohledu diferencovaného přístupu k ochraně lesa před kůrovcem více než jeden rok po orkánu Kyrill. Oblast známých Modravských slatí patří k nejcennějším částem NP Šumava.

František Pelc při kontrole mapových podkladů konstatoval: „Péče o přírodní smrkové lesy, jak o horské, tak i o podmačené smrčiny, v tomto rozsáhlém území musí být vedena s vědomím poslání národního parku. Nezasahováním do jejich přirozeného vývoje můžeme garantovat dodržování důvodu, proč byl vůbec na Šumavě národní park vyhlášen, tedy ochranu přírodních procesů. V nejcennějších zónách Šumavy nestojíme před rozhodnutím, zda má být Šumava zelená nebo šedá, ale zda má mít alespoň v budoucnu zdravý a stabilní les anebo ho zásahy otevřeme větru a ve finále bude Šumava úplně bezlesá a národní park můžeme zrušit. To by byla rána turistickému ruchu pro celý region.“

Pod uschlými starými smrky se v horské smrčině na Šumavě odehrává doslova výbuch nové biomasy.

Foto Jakub Kašpar

Pelc se také nechal seznámit s opatřeními, která dělá správa parku proti kůrovci. „Ujistil jsem se, že monitoring vývoje kůrovcových populací je zajišťován ve všech typech lesů v národním parku,“ konstatoval náměstek ministra. „Nemenší pozornost věnujeme samozřejmě sanaci kůrovcem napadených stromů v lesích mimo bezzásahová území tak, aby se brouk nešířil do okolních hospodářských lesů. Viděl jsem i průběžné výsledky opakovaného monitoringu přirozené obnovy lesa ve zdejších nejstarších bezzásahovém území. Nástup nového lesa je zde opravdu razantní a naprosto evidentní,“ uzavřel František Pelc.

*Jakub Kašpar,
tiskový mluvčí MŽP, upraveno (red)*

MŽP POSODÍ ZÁMĚR ROZŠÍŘENÍ JE TEMELÍN V MEZISTÁTNÍM ŘÍZENÍ

Ministerstvo životního prostředí obdrželo 11. července 2008 od společnosti ČEZ žádost o posouzení projektu dostavby Jaderné elektrárny Temelín. Ministr životního prostředí Martin Bursík sdělil, že Ministerstvo životního prostředí naloží s dokumentací standardně tak, jak mu ukládá zákon o posuzování vlivů staveb na životní prostředí. „Půjde o komplikovanou proceduru mezistátního posuzování vlivu na životní prostředí, která si vyžádá odpovídající dobu. Jaderné elektrárny navíc patří podle Espoo úmluvy mezi činnosti, které mohou způsobit škodlivý dopad přesahující hranice států a proto musí být oznámeny i státům, které leží v blízkosti plánované stavby, tj. Německu a Rakousku. Na mezistátním posuzování budeme podle zákona spolupracovat s ministerstvem zahraničních věcí,“ řekl Martin Bursík.

Na základě oznámení záměru MŽP projekt zveřejňuje v databázi informačního systému EIA a zahájí zjišťovací řízení. Jeho cílem je upřesnění informací, které je vhodné uvést do dokumentace vlivů záměru na životní prostředí. V rámci zjišťovacího řízení budou osloveny všechny dotčené územní celky (obce a kraje), připomínky bude moci předkládat i veřejnost. MŽP informuje o předloženém záměru také státy, které leží v blízkosti plánované stavby, tedy Rakousko a Německo.

Po zjišťovacím řízení proběhne kompletní posouzení vlivů na životní prostředí. Lze předpokládat zájem Rakouska i Německa na přeshraničním posuzování vlivů na životní prostředí podle Espoo úmluvy o posuzování vlivů na životní prostředí přesahující hranice států.

Vzhledem k velikosti záměru i významnosti jeho potenciálních vlivů na životní prostředí i vzhledem k přeshraničnímu posuzování lze očekávat, že celý proces EIA bude vyžadovat relativně velmi dlouhou dobu. „Doba bude záležet i na tom, jak rychle bude oznamovatel schopen dodat kvalitní a kompletní dokumentaci vlivů na životní prostředí, potřebné posudky, na počtu připomínek veřejnosti i dotčených orgánů i na vývoji přeshraničního posuzování vlivů,“ říká ředitelka odboru posuzování vlivů a integrované prevence MŽP Jaroslava Honová.

*Jakub Kašpar,
tiskový mluvčí MŽP, upraveno (red)*

BURSÍK: KAMIONY V PÁTEK ODPOLEDNE JEZDIT NEBUDOU

„Na dohodě, kterou jsme uzavřeli po osmnáctiměsíčních jednáních s ministrem dopravy Alešem Řebíčkem o celoročním omezení provozu kamionů, absolutně trvám. Nic na tom nemění ani požadavky dopravců, navíc podpořené nehoráznými výroky o tom, kolik kamionů stačí na zablokování dopravy v hlavním městě. Lidé ani vláda nejsou žádnými rukojmími majitelů kamionů,“ reagoval místopředseda vlády a ministr životního prostředí Martin Bursík 15. července na informace o údajném odložení splnění tohoto bodu programového prohlášení vlády. „Výsledek dnešního jednání premiéra a ministra dopravy je pro mne nepřijatelný a není stanoviskem vlády. Aby mohl zákaz jízdy kamionů platit od začátku příštího roku, musí novela zákona o provozu na pozemních komunikacích vláda projednat do konce prázdnin. Již jsem požádal premiéra o politické jednání na toto téma,“ upřesnil Martin Bursík.

Důvody pro neměnný postoj MŽP jsou zcela zřejmé. „Pátky a neděle jsou dopravní špičky. Už samotná přítomnost tisícovek kamionů na silnicích v tyto dny znamená vyšší nehodovost. Plných 48 % smrtelných obětí dopravních nehod přináší právě víkendy. Nejvíce dopravních nehod se stane v pátek mezi 15. a 16. hodinou a v neděli kolem 18 hodin,“ dodal vicepremiér Bursík. Nehody s účastí nákladních vozidel mají takřka vždy mnohem fatálnější důsledky kvůli vysoké hmotnosti kamionů. Kromě toho omezení víkendových jízd nákladních aut přinese alespoň v době, kdy lidé tráví svůj volný čas, zásadní snížení emisí prachových částic a dalších látek, znečišťujících ovzduší, stejně jako hlukového zatížení.

Dohoda mezi MŽP a MD znamená rozšíření pátečního omezení na celý rok od 15:00 do 20:00, zrušení letního zákazu jízdy kamionů v sobotu dopoledne a zachování nedělního celoročního zákazu jízdy kamionů v současném rozsahu – tedy od 13:00 do 22:00. V současné době platí celoroční zákaz jízdy kamionů v neděli od 13:00 do 22:00 a v době letních prázdnin (červenec a srpen) také v pátek od 17:00 do 21:00 a v sobotu od 7:00 do 13:00. „Po rok a půl trvajících jednáních jsme s ministrem dopravy došli ke kompromisu, který je ale maximem možného. Fakticky ustupujeme od 6 hodin sobotního omezení o prázdninách a rozšiřujeme páteční omezení ze čtyř hodin na pět, a to celoročně a nikoli jen o letních prázdninách. Na dodržení této dohody jednoznačně trvám. Od 1. 1. 2009 se musí stát realitou, bez ohledu na výhrůžky dopravců zbytku republiky,“ uzavřel Martin Bursík.

*Jakub Kašpar,
tiskový mluvčí MŽP, upraveno (red)*

POMOC OBČANŮM NOVÝCH HEŘMINOV

Ministr životního prostředí Martin Bursík přijel v pondělí 21. července do Nových Heřminov, aby nabídl pomoc s plánováním udržitelného rozvoje obce. Na besedě s místními zastupiteli a občany a při debatě s hejtmanem a zástupci obcí Moravskoslezského

kraje také podrobně představil návrh řešení protipovodňové ochrany v povodí horní Opavy.

Ministerstvo na vlastní náklady zadává studii budoucího udržitelného rozvoje Nových Heřminov. Rozhodnutí vlády o projektu protipovodňových úprav ukončí třicet let trvající stavební uzávěru, která dosud blokovala rozvoj obce. „Starostovi Jílkovi jsem předal návrh zadání studie udržitelného rozvoje obce. Cílem je vytipovat konkrétní projekty a možnosti jejich financování z Evropských fondů a prostředků státního rozpočtu. Je nyní na obci, aby podle vlastních potřeb zadání upravila tak, aby výslednou studii mohla skutečně využít pro svůj další sociální, hospodářský a kulturní rozvoj,“ řekl ministr Bursík. Studie může například vytipovat prostředky na stavbu čistíčky odpadních vod, revitalizaci průmyslových ploch, zlepšení dopravní obslužnosti, obnovitelné zdroje, či projekty sociálního a komunitního rozvoje.

Projekt protipovodňových úprav v povodí řeky Opavy je podle ministra Bursíka první případ komplexního řešení protipovodňové ochrany s významným zapojením přírodě blízkých zásahů do krajiny, které zaujímají téměř 55 % plochy všech navržených úprav. Konkrétně mezi tzv. měkká opatření patří protierozní úpravy, malé nádrže, poldry, revitalizace toku i nivy a technické úpravy koryta řeky, prováděné přírodě blízkým způsobem. Nejde tedy o vybagrování a vydláždění řeky, ale o přirozeně se vinoucí koryta.

„Varianta, kterou se nám podařilo na vládě prosadit, zahrnuje řadu přírodě blízkých opatření, která v předcházejících návrzích vůbec nebyla, a navíc se takto podařilo zachránit celkem 106 objektů v Nových Heřminovech, z nichž 69 je obytných,“ řekl ministr Bursík. V souladu s dubnovým rozhodnutím vlády je součástí opatření proti velké vodě i tzv. menší varianta retenční nádrže o objemu 16 milionů m³ s využitím přírodě blízkých protipovodňových úprav navržených Ministerstvem životního prostředí.

Do osmi let by měla být dokončena všechna měkká opatření na toku Opavy ve dvaceti kilometrovém úseku z Kunova do Krnova, což předpokládá investici zhruba 4 miliard korun ze strany státu. „V roce 2016 budou obce úplně chráněny proti menším povodním, tedy proti takzvané desetileté vodě,“ uvedl ministr. Souběžně s těmito úpravami toků se budou realizovat protierozní opatření v krajině, která umožní ochranu před přívalovými srážkami. Po roce 2016 se může začít se stavbou samotné přehrady, která zabez-

Zaplněný sál na diskusi v Nových Heřminovech.

Starostové z Moravskoslezského kraje sledují prezentaci protipovodňové ochrany s pomocí menší nádrže v Nových Heřminovech.

pečí ochranu proti stoleté vodě u většiny obcí a měst pod přehradou. „To vše umožní ochranu životů a majetku více než 170 tisíc obyvatel v 55 obcích, ležících na území povodí horní Opavy,“ dodal ministr.

Studie protipovodňových a protierozních opatření na horní Opavě zpracovaná MŽP je k dispozici na: http://www.ochranavod.cz/04/04/02/Horni_Opava_souhrnna_zprava.pdf

Více informací k tématu najdete v Informačním listu MŽP č. 1/2008 – Základní informace MŽP o protipovodňové ochraně v oblasti Nových Heřminov, který je dostupný na internetových stránkách: www.mzp.cz – databáze tiskových zpráv – 21. 7. 2008.

Barbora Petrová,
tiskové oddělení MŽP, upraveno (red)
Foto MŽP – Samuel Kašpar

BALÍČEK EK K UDRŽITELNÉ SPOTŘEBĚ A VÝROBĚ BY MĚL BÝT AMBICIÓZNĚJŠÍ

Balíček dokumentů, který by měl v zemích Evropské unie přispět k prosazování udržitelné spotřeby a výroby tak, jak ho schválila v červenci 2008 Evropská komise, je podle českého Ministerstva životního prostředí málo ambiciózní. Komise se v něm téměř vůbec nezaměřila na samotné výrobce nebo na osvětu a vzdělávání veřejnosti. Balíček má přitom přispět k tomu, aby spotřebitelé měli možnost volby takových výrobků a služeb, které jsou energeticky a s ohledem na životní prostředí co nejúspornější.

„Akční plán pro udržitelnou spotřebu a výrobu a udržitelnou průmyslovou politiku byl ze strany Ministerstva životního prostředí od samého počátku považován za málo ambiciózní a příliš obecný,“ řekla náměstkyně ministra Rut Bízková. „Nedostatkem je zejména úzký záběr na vybrané problémy a opatření související s ochranou životního prostředí. Pouhými zlepšeními v ochraně životního prostředí se však nepodaří dosáhnout změn v chování spotřebitelů a producentů zboží a potravin či poskytovatelů služeb,“ popsala Bízková a dodala, že jedinou výjimku tvoří opatření na zvýšení informovanosti spotřebitelů o ekologičtějších výrobcích, které jsou však na trhu EU přítomny jen minimálně.

„Zůstává tak pro nás otázkou, zda je balíček skutečně výzva k akci nebo pouze podklad pro psaní dalších mnoha slov. Orientace na spotřebitele a jeho

spotřební volbu je přitom pro environmentální, klimatické a energetické cíle EU zásadní. V některých zemích původní EU15 (například v Belgii) domácnosti produkují více než 20 % emisí skleníkových plynů. Také na jejich spotřebitelské volbě záleží, jaké bude reálné snížení emisí skleníkových plynů a spotřeby energie do roku 2020. A podobně je to s odpovědností vlád – pokud přijímají závazky, měly by jít příkladem a nakupovat tak, aby bylo možné tyto závazky splnit,“ dodala Rut Bízková.

Evropské domácnosti jsou v současnosti klíčovými přispěvateli k environmentálním problémům a podle vědeckých projekcí i mezinárodních organizací, jako je Organizace pro hospodářskou pomoc a rozvoj (OECD) nebo Evropská environmentální agentura (EEA), by se spotřeba domácností měla do roku 2030 zdvojnásobit. Dle odhadů Ministerstva financí by výdaje domácností v ČR na spotřebu měly v roce 2008 činit 1873 miliard Kč (v roce 2011 až 2273 miliard Kč) a vládních institucí 747 miliard Kč (v roce 2011 až 820 miliard Kč). Spotřebitelé tak hrají zcela zásadní roli v prosazování udržitelné spotřeby, potažmo i výroby. I když se vlastnosti jednotlivých výrobků stále zlepšují, celková nadspotřeba často dosažený pokrok předežene. Na základě studií vědců a mezinárodních organizací byly jako oblasti spotřeby domácností s největším dopadem jak na životní prostředí, tak na ekonomickou a sociální oblast, stanoveny konzumace jídla a pití, dopady spojené s užíváním budov (tj. spotřeba energií a zdrojů jako je voda) a osobní doprava.

Cílem akčního plánu by tak mělo být dosáhnout změny spotřebitelského chování jednak soustavným působením na povědomí spotřebitelů a dále větší nabídkou výrobků s malou energetickou náročností a méně zatěžujících životní prostředí. Veřejný sektor pak by měl jít ve své spotřebě příkladem. V této souvislosti je vhodné zmínit Systém monitorování spotřeby a úspor energie v budovách vládních institucí, který vláda schválila na návrh Ministerstva průmyslu a obchodu. Stejně jako Národní program snižování emisí ČR, navržený MŽP, který povede k obměně nejméně čtvrtiny vozového parku vládních institucí za ekologicky šetrnější vozidla do konce roku 2013. MŽP již tuto obměnu zahájilo – vedení úřadu nyní využívá hybridní vozy a referentská vozidla MŽP vybírá s ohledem na měrné emise CO₂. Ani úspory energie nejsou pro MŽP nic nového. Rekonstrukcí fasády MŽP docílilo 50% snížení spotřeby energie pro vytápění, postupnou výměnou osvětlení dokonce docílilo přidělení evropského certifikátu GreenLight.

Udržitelná spotřeba a výroba je po problematice klimatických změn druhou hlavní prioritou MŽP pro období českého předsednictví v Radě EU. MŽP bude, podobně jako Francie a mezinárodní nevládní organizace (např. EEB), požadovat, aby Rada ministrů životního prostředí ze zemí EU v říjnu 2008 přijala závěry vedoucí k přípravě plánu, který skutečně zohlední všechny aspekty udržitelné spotřeby a výroby – tedy nejen životní prostředí, ale také průmysl a sociální oblast. Změna v chování spotřebitelů a výrobců je základním předpokladem pro další průmyslový a sociální rozvoj, který bude zároveň šetrný k životnímu prostředí.

Balíček dokumentů týkajících se udržitelné výroby a spotřeby, jehož součástí je Akční plán pro udržitel-

nou spotřebu a výrobu a udržitelnou průmyslovou politiku, schválila Evropská komise v polovině července tohoto roku. Vyplývá z něj například rozšíření Směrnice k ekodesignu výrobků využívajících elektrickou energii, revize systému udělování evropské ekoznačky (The Flower), která má za cíl navýšení počtu ekoznačených výrobků na trhu, revize systému EMAS (Systém řízení podniků a auditu z hlediska ochrany životního prostředí) nebo změny v tzv. zelených veřejných zakázkách.

V dalším období chce Evropská komise provést revizi směrnice energetického štítkování elektrospotřebičů a rozšířit program ověřování a certifikace environmentálních technologií a rozšířit spolupráci s obchodním sektorem a spotřebitelskými svazy.

*Jakub Kašpar,
tiskový mluvčí MŽP, upraveno (red)*

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ VÝSTAVBU D3 NEBRZDÍ

Ministerstvo životního prostředí odeslalo připomínky ke studii tras dálnice D3, kterou si objednalo Ředitelství silnic a dálnic (ŘSD) v rámci přípravy dokumentace EIA „D3 Středočeská“. Tyto varianty trasy D3 má ŘSD předložit na základě požadavku závěru zjišťovacího řízení EIA z podzimu 2007. Závěr zjišťovacího řízení mj. říká, že předkladatel má „prověřit a v dokumentaci zohlednit taková variantní trasování D3, jejichž předpokládaný vliv na životní prostředí a veřejné zdraví bude respektovat přírodní hodnoty v dotčeném území a současně bude mít minimální vliv na trvale obydlené a rekreační oblasti dotčené realizací záměru“.

„Pan hejtman Bendl vycházel při obvinění mého ministerstva ze zpoždění stavby středočeské části dálnice D3 z nesprávných a nepravdivých informací. Když už měl potřebu někoho kritizovat za zpoždění přípravy dálnice D3, měl být adresátem jeho kritiky jiný resort. Ředitelství silnic a dálnic předložilo námi požadované varianty D3, které vedou mimo cenné partie Posázaví a České Sibiře teprve čtyři měsíce po jejich vypracování. Chci věřit tomu, že hejtman Bendl bude namísto neopodstatněné kritiky práce mých lidí spolupracovat s resortem při hledání řešení, které nepoškodí tyto cenné přírodní lokality,“ řekl ministr životního prostředí Martin Bursík.

Projektant měl varianty vypracovat podle slovního popisu, který MŽP zkompletovalo podle připomínek obcí a veřejnosti na podzim 2007. MŽP však zjistilo, že předložené varianty D3 se od stanovených požadavků odlišují hned ve 12 zásadních ohledech. Obsahují, bohužel, také řadu nevhodných technických řešení z hlediska vlivů na životní prostředí i investičních nákladů. Přesto je v takové podobě zpracovatel zaslal k připomínkování dotčeným obcím.

„Nejenom, že ŘSD varianty dálnic předložilo pozdě, ale navíc nejsou zpracovány dobře a investor na nich bude muset ještě hodně odpracovat. Na bedra ŘSD tak padá půlroční zdržení výstavby dálnice,“ komentuje situaci náměstek ministra Aleš Kuták.

Požadované varianty dálnice D3 vedou v širším koridoru stávající silnice I/3 okolo Benešova a Votic, kde

způsobují nejmenší škody v zachovalé přírodě Posázaví a České Sibiře. Vedení dálnice zachovalou přírodou daleko od urbanizovaného koridoru nynější silnice je nepřijatelné. Jedna z variant počítá u Benešova s trasováním v dvoustetmetrovém tunelu na východní hranici konopištského parku, kde vede i nynější silnice.

Kompletní text připomínek MŽP k materiálu ŘSD je ke stažení na www.mzp.cz u tiskové zprávy o dálnici D3 z 30. 7. 2008.

*Jakub Kašpar,
tiskový mluvčí MŽP, upraveno (red)*

DÁLNIČNÍ PŘIVADĚČ NESMÍ ZRUŠIT ŽELEZNIČNÍ TRATĚ ANI PŘÍRODU

Ministerstvu životního prostředí bylo 31. července 2008 konečně umožněno vydat závěrečné stanovisko EIA (posuzování vlivů na životní prostředí) ke stavbě dálničního přivaděče z Děčína k dálnici D8. Ředitelství silnic a dálnic ČR (ŘSD) totiž uhradilo částku za posudek, k čemuž jej MŽP vyzvalo již 13. června. Stanovisko je souhlasné pro zhruba pětikilometrový úsek dálničního přivaděče ve variantě VA od Modré (část obce Jílové) až k dálnici D8, za předpokladu dodržení podmínek, které stanovisko ukládá. Zbylý úsek, cca 10km (Děčín – Modrá), trasy přivaděče v této variantě je v podobě předložené ŘSD nepřijatelný – důvodem jsou zásadní střety s požadavky ochrany přírody v cenných územích CHKO České středohoří.

Varianta VB v trase železniční tratě č. 132 byla vyhodnocena jako nepřijatelná v celé délce, protože vykazuje větší vlivy na obyvatelstvo, nenaplnuje znaky obchvatu města Děčína, není obchvatem Podmokel, ale průtahem centrální části města Děčína a vyžaduje zrušení železniční tratě Děčín – Novosedlice. To je hned dvojnásobný rozpor se Státní politikou životního prostředí a s Dopravní politikou ČR. „S rušením regionální trati, která je dobře využitelná pro páteřní regionální osobní dopravu, zásadně nemůžeme souhlasit,“ říká ministr životního prostředí Martin Bursík.

Nepřijatelná je rovněž nulová varianta (stávající stav). Ministerstvo životního prostředí to dokládá tím, že v září 2007 prosadilo zařazení průtahů silnice I/13 přes Děčín-Podmokly a Děčín-Dolní Oldřichov do přílohy Harmonogramu výstavby dopravní infrastruktury 2008 – 2013, která vyjmenovává obce, kde je třeba naléhavě průtahy odstraňovat a budovat vhodné obchvaty.

„Nabízíme ŘSD aktivní spolupráci při hledání všestranně přijatelného řešení silniční přeložky v úseku Děčín – Modrá, ve kterém ŘSD do procesu EIA nepředložilo žádnou variantu, která by byla akceptovatelná,“ uzavřel ministr Bursík.

Více k tématu v Informačním listu MŽP 3/2008 – Pozice k předloženým variantám dálničního přivaděče Děčín – D8, mapka varianty VA s vyznačenými konflikty z hlediska ochrany přírody a krajiny a kompletní text stanoviska MŽP k dokumentaci EIA jsou na internetových stránkách: www.mzp.cz – databáze tiskových zpráv – 31. 7. 2008.

*Jakub Kašpar,
tiskový mluvčí MŽP, upraveno (red)*

VYJÁDŘENÍ K PREZIDENTOVU VRÁCENÍ ZÁKONA O CHEMICKÝCH LÁTKÁCH

Prezident republiky Václav Klaus využil své pravomoci a vrátil 11. srpna 2008 Poslanecké sněmovně zákon přijatý dne 18. července 2008, kterým se mění zákon č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Prezident republiky napsal předsedovi Poslanecké sněmovny Miloslavovi Vlčkovu dopis, ve kterém své rozhodnutí zdůvodnil. MŽP musí na vyjádření pana prezidenta z 11. srpna 2008 reagovat těmito argumenty:

Novela zákona o chemických látkách nepřebírá požadavky nařízení REACH do českého právního řádu, protože evropské nařízení je přímo použitelný a bezprostředně závazný právní předpis – to zejména znamená, že členský stát nemůže přebírat jeho obsah do svého právního řádu a tudíž jej nemůže ani měnit. Z toho důvodu novela chemického zákona stanovuje pouze kompetence orgánů státní správy a sankce za neplnění ustanovení zákona a legislativy ES.

S tím souvisí i fakt, že přímo podle nařízení REACH – nikoliv podle prezidentem vrácené novely zákona – se zavádí povinnost pro výrobce a dovozce chemických látek registrovat je u Evropské agentury pro chemické látky. Výrobci a dovozci mají posoudit bezpečnost vyráběných látek jak pro lidské zdraví, tak i pro životní prostředí a také navrhnout opatření pro jejich bezpečné používání. Pouze u velmi nebezpečných látek, jako jsou karcinogeny, mutageny nebo látky přetrvávající v životním prostředí, bude poté agentura rozhodovat o povolování jejich používání, a to na základě vědeckých kritérií. Nejedná se tedy o kontrolu evropských byrokratů nad naším chemickým průmyslem.

O obsahu nařízení se velmi podrobně diskutovalo na evropské úrovni v době jeho přípravy a projednávání. Stejně tak novela chemického zákona byla zpracována v úzké spolupráci se zástupci chemického průmyslu. V průběhu projednávání v Poslanecké sněmovně byl návrh předmětem podrobné diskuse v hospodářském výboru a na půdě výboru pro životní prostředí. Rovněž v rámci tohoto projednání uplatnili zástupci chemického průmyslu své připomínky, z nichž velká většina se do konečného znění promítla. I z tohoto důvodu poslanci necítili potřebu další podrobné diskuse v rámci 2. čtení na plénu.

Na pravou míru je nutno uvést i údajný záměrný přenos kontrolních pravomocí na Českou inspekci životního prostředí. Právě naopak, v průběhu přípravy zákona MŽP požadovalo, aby se na dozorové činnosti podílely také dozorové orgány jiných resortů (Česká obchodní inspekce za Ministerstvo průmyslu a obchodu, Hygienická služba za Ministerstvo zdravotnictví), avšak ty tento požadavek neakceptovaly.

Přesto věříme, že prezidentské veto neprodlouží zbytečně nejistotu chemického průmyslu a že při opětovném hlasování v Poslanecké sněmovně bude novela chemického zákona přijata. Česká republika se tak současně vyhne nepříznivým následkům spojených s neplněním povinností členského státu Evropské unie.

*Tisková zpráva MŽP,
doplněno z www.hrad.cz (red)*

FINÁLE VOLBY NÁRODNÍ OHROŽENÉ ROSTLINY ČR

Mezinárodní sdružení pro ochranu Evropské flóry ve spolupráci s členskými státy, nevládními organizacemi a dalšími institucemi organizuje kampaň Wake Up Call.

V České republice je tato akce uváděna pod názvem Dejme šanci rostlinám a její součástí je volba Národní ohrožené rostliny ČR. Dne 12. srpna 2008 bylo zahájeno finálové kolo volby.

Každá z osmi v anketě nominovaných rostlin má svého mediálního kmotra, který se podílí na její propagaci. Iva Hüttnerová se stala kmotrou hořečku mnohotvarého českého. Kmotrou orchideje vstavače kukačky je Gabriela Osvaldová, Vladimír Kořen si zvolil hvozdík pyšný, Jaroslav Dušek hrušeň polničku, Václav Cílek koniklec luční český. Nestor české a světové ochrany přírody Jan Čerovský je kmotrem mateřídoušky a Václav Větvicka si vybral růži keltskou. Masožravá rosnatka okrouhlolistá má za kmotra celé občanské sdružení Darwiniana – společnost pěstitelů masožravých rostlin a jiných botanických kuriozit.

„Posláním celé akce je zvýšit povědomí veřejnosti o nezbytnosti ochrany vzácných a ohrožených druhů planě rostoucích rostlin a prosazování jejich účinnější ochrany v celé Evropě. Proto se Agentura ochrany přírody a krajiny ČR stala jedním z hlavních organizátorů“, řekl náměstek ředitele Michael Hošek. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a Přírodovědná společnost jsou hlavními organizátory v Česku.

Zapojte se do volby na webových stránkách pro ČR na adrese: <http://www.plantaeuropa.org/>, podrobné informace a odkazy naleznete na stránkách Přírodovědné společnosti <http://botany.cz/cs/volba-ohrozene-rostliny/>.

Tisková zpráva AOPK ČR, upraveno (red)

ZNAČKA EKOLOGICKY ŠETRNÁ SLUŽBA SE ZAPOJUJE DO PROGRAMU ČESKÁ KVALITA

S postupujícím znečišťováním naší planety se na celém světě dostává do popředí veřejných diskusí problematika ochrany životního prostředí. Dnes již prakticky neexistuje ve vyspělých zemích firma, která by alespoň formálně veřejnosti neprezentovala svůj zájem o ochranu životního prostředí a minimalizaci negativních environmentálních dopadů své činnosti. Jak však odlišit pouhá formální prohlášení vedení firem od skutečných činů: zavádění ekologicky šetrných postupů a dodržování stanovených standardů v ochraně životního prostředí? Řešením je ecolabelling – označování konkrétních výrobků a služeb značkou prokazující splnění stanovených kritérií v ochraně životního prostředí. Aby však byla taková značka důvěryhodná, musí být označení výrobku či služby povoleno teprve na základě přísného prověření splnění všech stanovených podmínek nezávislou osobou.

V České republice takovými značkami jsou Ekologicky šetrný výrobek a Ekologicky šetrná služba a také evropská ekoznačka The Flower – Květina.

Nejlepší garancí nezávislosti a důvěryhodnosti značek kvality na českém trhu je Program Česká kvalita.

Značka Ekologicky šetrný výrobek byla do tohoto programu přijata bezprostředně po jeho vzniku – v roce 2002. Nyní Rada kvality České republiky, Ministerstvo životního prostředí a řídicí výbor Programu Česká kvalita oznámily též přijetí značky Ekologicky šetrná služba do Programu Česká kvalita.

Prvním hotelem, který ekoznačku získal, byl hotel Adalbert v Praze. Chateau Mcely je teprve druhým pětihvězdičkovým hotelem v celé Evropě, který ekoznačku získal. V EU je v současnosti Květinou označeno na 40 kempů a 205 ubytovacích zařízení. Na 87 % Britů preferuje ubytování v ekologicky šetrném hotelu a 50 % je dokonce ochotno si za ekologickou šetrnost připlatit.

Další informace: www.ekoznacka.cz

Tisková zpráva MŽP, upraveno (red)

KONTROLY ČIŽP A SFŽP: ODBĚR PODZEMNÍCH VOD A SKLÁDKY NEBEZPEČNÝCH ODPADŮ

Od března tohoto roku provádí Česká inspekce životního prostředí ve spolupráci se Státním fondem životního prostředí kontrolu zaměřenou na plnění povinností při nakládání s vodami u odběratelů podzemních vod týkající se placení poplatků, včasného vyřizování administrativy a spolupráce s ČIŽP. Na základě analýzy dostupných dat byly vytipovány problematické subjekty, vhodné ke kontrole dodržování zákona. Za období březen až červen 2008 bylo u 80 kontrolovaných měst, obcí, podnikatelů a dalších právních subjektů zjištěno v 50 % případů porušení zákonů, vyhlášek a dalších předpisů. Hlavním zjištěním bylo porušování vodního zákona, kdy kontrolovaný subjekt odebíral podzemní vodu bez platného povolení k nakládání s vodami, což je sankcionováno pokutou. V některých případech byla odebíraná voda měřena pouze podružnými vodoměry u jednotlivých spotřebitelů a měřidla nebyla instalována na vodojemech.

Současné také probíhá plošná kontrola odběratelů podzemních vod tak, aby do dvou let byly zkontrolovány všechny subjekty. Za období březen až červen letošního roku bylo na pokutách a nedoplatcích uloženo 11,9 mil. Kč a zároveň došlo i k nápravě protiprávního stavu.

Podle ustanovení vodního zákona se neplatí poplatky za skutečný odběr do 6000 m³ za kalendářní rok nebo 500 m³ za měsíc. V současné době se za jeden m³ pitné vody odvádí 2 Kč rovným dílem do rozpočtů krajů a SFŽP, které tyto prostředky využívají jako investice na realizaci vodohospodářských akcí, při kofinancování programů podpory z EU a národních programů. Za nelegální čerpání podzemní vody je ze zákona uložena pokuta ve výši 50 Kč/m³, další pokuta odběrateli hrozí za chybějící povolení a tak může být výsledná výše sankce pro nelegálního odběratele velmi citelná.

Souběžně s kontrolou čerpání podzemních vod probíhá od dubna 2008 kontrola zaměřená na nakládání s nebezpečnými odpady, tj. na skutečné množství těchto odpadů ukládané na skládky, na plnění zákonných evidenčních povinností a na správnost placení poplatků za uložené odpady.

K datu zahájení kontroly bylo na území České republiky evidováno celkem 29 skládek nebezpečného odpadu. Za období duben až červen 2008 bylo prověřeno 14 těchto zařízení. Do konce tohoto roku bude provedena kontrola u zbývajících a kontroly zamýšlíme každoročně opakovat.

Za odpady uložené na těchto skládkách se platí poplatky, část z nich (tzv. riziková složka) je příjmem Státního fondu životního prostředí. Fond využívá vybrané prostředky na kofinancování evropských fondů v rámci Operačního programu Životní prostředí.

Kontrolou byla zjištěna řada nedostatků, mj. to, že se nebezpečné odpady nadměrně využívají k technickému zabezpečení skládky, k překryvu ostatních odpadů, a tím se skládkaři vyhýbají placení poplatků. Problematické je také provozování stabilizačních linek a biodegradačních ploch. Tyto linky stále častěji slouží jako zařízení k úpravě odpadů tak, aby se z nebezpečných odpadů staly tzv. odpady ostatní, které by měly být méně rizikové a zároveň se za ně platí nižší poplatky. Upravené odpady však stále vykazují nebezpečné vlastnosti. Proto tuto oblast úpravy odpadů budeme nadále pečlivě sledovat.

Příjmy SFŽP z poplatků složkových zákonů v časové řadě klesají, což není způsobeno klesajícím znečištěním, za které jsou poplatky vyměřovány, ale platební nekázní, případně podvodným jednáním těch, kteří jsou povinni platit. Nevybrané poplatky přitom znamenají zhoršení možnosti spolufinancovat dotace z evropských fondů a tím významně přispět ke zlepšení kvality životního prostředí v České republice.

Tisková zpráva MŽP, upraveno (red)

DOPRAVA, ZDRAVÍ A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Doprava se v posledních desetiletích stala významným faktorem ovlivňujícím životní prostředí člověka, a to jak v pozitivním, tak i negativním směru. V současné době se hovoří v souvislosti s dopravou a zdravím člověka převážně o dopravních nehodách. Zatímco u dopravních nehod je poranění nebo úmrtí jasným a zřetelným jevem, negativní vlivy znečištění, zejména ovzduší, jsou až na výjimky jevem po-

zvolným, velmi často s nevratným poškozením zdraví člověka. Tato skutečnost se stává předmětem výzkumu celé řady předních pracovišť nejen v naší republice, ale i na celém světě. Poslední souhrnná knižní publikace k problematice dopravy a životního prostředí byla vydána před více než 20 lety. Za tuto dobu došlo k výraznému rozvoji celé řady

oborů lidské činnosti, včetně dopravních, které s sebou přinášejí ne vždy pozitivní změny i v oblasti humánní a environmentální.

Hlavním cílem nové publikace, kterou v tomto roce vydává nakladatelství Grada, s názvem Doprava, zdraví a životní prostředí od Doc. Ing. Vladimíra Adamce a kol., je přehledným způsobem přiblížit čtenáři problematiku vlivu dopravy na zdraví a životní prostředí, včetně opatření vedoucích k omezení, či snížení těchto nepříznivých vlivů. Pozornost je věnována především současnému stavu zátěže životního prostředí dopravou v ČR a prognózám jejího dalšího vývoje v kontextu s vyspělými státy Evropy. Nechybí ani analýza problematiky energetické a surovinové náročnosti dopravy, ekonomických a sociálních aspektů dopravy, současného stavu a priority výzkumu v ČR i vybraných zemích EU. Závěrečné kapitoly pak přibližují základní principy udržitelné dopravy a stávající legislativní nástroje.

Prezentované informace jsou uváděny do vzájemných souvislostí tak, aby mohly sloužit jako odborná základna pro pracovníky zabývající se touto problematikou (výzkumné ústavy, vysoké školy, státní správa apod.), ale hlavně pro všechny, kteří hledají fundovanou odpověď na otázky z oblasti dopravy, zdraví a životního prostředí.

Zdroj: Grada

POZVÁNKA

NOVINKY V OBCHODOVÁNÍ S POVOLENKAMI – SEMINÁŘ

Centrum pro osvětu, vzdělání a informace v ochraně prostředí a zdraví společnosti Empla, spol. s r. o., Hradec Králové si vás dovoluje pozvat na odborný seminář: Novinky v obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů – 30. září 2008 na Úřadu práce v Hradci Králové. Přednáší: zástupci MŽP, OTE a. s., MF, ČIA o. p. s. Z programu: navrhované změny v systému emisního ob-

chodování po roce 2012 – revize směrnice 2003/87/ES – Evropskou komisí navrhované změny, pozice ČR a pravděpodobný vývoj; dopady navrhované revize směrnice 2003/87/ES na ekonomiku; problematika propojení rejstříků CITL a ITL; akreditační ověřovatelů.

Podrobné informace naleznete na:
http://www.empla.cz/soubory/pozvanka_sklenikove_plyny.pdf

Zdroj: Empla

Mgr. JAKUB KAŠPAR,
vedoucí odboru vnějších vztahů a tiskový mluvčí Ministerstva životního prostředí

MINISTERSTVO NA CESTĚ K VELMI MODERNÍMU EVROPSKÉMU ÚŘADU

Ministerstvo životního prostředí právě zavádí nové logo, grafický styl a internetové stránky. Co k tomuto rozhodnutí vedlo?

Ministerstvo mělo osmnáct let staré logo, které už neodpovídalo současným grafickým trendům. Kromě toho v bývalém logu na barevném podkladu působilo technické potíže nalévat barvu do paprsků stromečku. A grafický styl Ministerstva životního prostředí do současné doby nemělo. Zavádíme postupně takzvanou korporátní identitu – jednotné hlavičkové papíry a podobně, které z nového loga vycházejí. Doufáme, že stejně jako v soukromých společnostech korporátní identita povede i k větší hrdosti zaměstnanců ministerstva na to, v jaké „firmě“ pracují.

Nové logo v jednoduché variantě – tři zelené proužky – je až extrémně abstraktní. Co do výtvarného pojetí je to velký skok od původního loga. Proč jste zvolili grafickou identitu právě tohoto stylu?

V grafické soutěži, kterou jsme vypsalí, se sešlo více než šest desítek návrhů. Ale žádné z log, která měla prvoplánový vztah k životnímu prostředí nebo k přírodě, nás nezaujalo natolik, aby postoupilo do užšího výběru. Zaujaly nás návrhy dvou grafiků z hlediska stylu. Oslovili jsme je tedy ve druhém kole soutěže, jestli by nám mohli dodat nové návrhy. Vyšlo z nich toto logo jako nejsvižnější, nejmodernější. V komisi jsme se na vítězi jednoznačně shodli. Abstraktní je, zvláště základní varianta. Nicméně má svůj docela pěkný smysl. Tři odstíny zelené symbolizují barvy přírody, jak se mění v průběhu roku. Nejsvětlejší představuje jarní zelenou rašících stébel trávy, pučících listů. Prostřední představuje rozvinutou vegetaci, kterou můžeme vidět v létě. Třetí symbolizuje tmavou barvu jehličnanů na podzim, poté, co ostatní stromy listy zbarví a ztratí, a také v zimě, kdy je to jediná zelená, kterou v přírodě vidíme. Zelené jsou jenom tři, protože zároveň logo symbolizuje českou trikolóru. Jak ukazuje i další varianta loga, kde je český lev, hlásíme se k tomu, že jsme Ministerstvo životního prostředí České republiky. Česká republika je členskou zemí Evropské unie, proto státní příslušnost už v logu je docela důležitou symbolickou záležitostí. Je to i praktické, protože logo tím, jak už obsahuje název republiky, může být velmi snadno převáděno do různých jazykových mutací – mění se jenom slova.

Ministerstvo životního prostředí má oficiální název bez ČR. Je to tak v duchu doby?

Ministerstvo životního prostředí stejně jako všechna ostatní ministerstva kromě ministerstva zahraničních věcí je opravdu oficiálně pouze Ministerstvem život-

Foto MŽP – Martin Mašín

ního prostředí a Česká republika v oficiálním názvu není. Ale logo není název. Logo používá zcela vědomě název České republiky s názvem úřadu právě proto, že se hrdě hlásíme k tomu, že jsme ministerstvem české vlády. A nejsme sami, kdo v logu používá název republiky, používá ho ministerstvo vnitra, ministerstvo spravedlnosti, zdravotnictví, kultury i další ministerstva české vlády, přestože ani oni v oficiálním názvu nemají název státu.

Co nabídnou nové internetové stránky, které současně Ministerstva životního prostředí spouští?

Hlavně výrazně lepší přehlednost, měly by být mnohem více zaměřené na obvyklého člověka, kterého zajímá něco o životním prostředí, o politice české vlády v oblasti životního prostředí, ochrany klimatu, ochrany přírody a podobně. Stránky budou i graficky modernější. Úplnou novinkou – a je to asi i mezi českými ministerstvy unikát – bude specializovaná sekce zaměřená na děti, na mládež, především na druhý stupeň základních škol.

Vystudoval jste kulturní antropologii. Čím důležitým z vašeho hlediska vás ten obor vybavil?

Těžká otázka, protože jsem se ani jednomu oboru, který jsem vystudoval (kromě kulturní antropologie jsem studoval také filozofii), vlastně nikdy profesionálně nevěnoval. Nicméně vysoká škola mě nepochybně vybavila schopností analytického myšlení a na základě toho potom i schopností syntézy. To je věc, kterou na ministerstvu – i v předchozí práci novináře – člověk hodně často využívá, protože musíte dát dohromady obrovskou spoustu informací, utřídit si je, zanalyzovat si motivy lidí, kteří vám informace říkají, to především jako novinář, a na základě toho dát dohromady kvalitní výsledek, kterým je u novináře zpráva v tisku a u tiskového mluvčího výstup pro média, tisková zpráva, informační leták a podobně.

Můžu se zeptat na oblíbené učitele, nebo dokonce mentora? Zajímají mě kořeny vašeho příklonu k životnímu prostředí.

Možná nesouvisejí tak úplně s vysokou školou. Když bych měl jmenovat opravdu nejoblíbenějšího učitele na vysoké škole, byli to filozofové Zdeněk Kratochvíl a Zdeněk Neubauer. Ti mě dlouhou dobu silně ovlivňovali a byl jsem rád, že jsem jim mohl být na blízku. Velký význam pro mě mělo i více než roční setkávání s Josefem Vavrouškem na začátku mého studia. Ale příklon k přírodě už se datuje dávno předtím. V Podkrkonoší na základní škole mě paní učitelka Rychterová přivedla spolu s oběma mými babičkami k velké lásce především k rostlinám. Babičky mě naučily sbírat léčivky a paní učitelka Rychterová mě naučila znát spoustu kytek, stromů a různého býlí. Musím říct, že z těch znalostí čerpám doteď, byť si je neustále rozšiřuji. Zůstalo mi to i v koníčcích. Moje žena by mohla vyprávět, jak otravný jsem s tím, že se na procházkách s fotákem neustále zastavuju a fotím tu nenápadný kvítek, tamhle listí na stromech...

A má to i svůj výsledek na biolib.cz, kde se najde spousta vašich pěkných fotek...

Je to tak.

Po vysoké škole jste nastoupil jako novinář do neziskového časopisu Ekolist. Jaká potom byla změna přejít do státní správy?

Nastupoval jsem na ministerstvo jako šéf odboru, který měl na starosti styk s veřejností, propagaci a tiskové oddělení, takže v oblasti vztahů s novináři jsem vlastně přešel na druhou stranu barikády, což podle mého názoru je přechod nevratný. Řekl bych, že je velmi obtížné, až prakticky nemožné čestně se vrátit na druhou stranu.

Proč?

Minimálně by potom člověk neměl psát o věcech, kterým se věnoval. V mém případě bych těžko mohl psát nezávisle o životním prostředí nebo o politice. Asi by se dalo uvažovat o specializované novinářině v jiném oboru, ale zase nevím, jak bych ten obor odborně

načerpal. To byl takový vnitřní problém, který jsem si musel vyřešit ještě v době, než jsem na ministerstvo nastoupil – jestli toto rozhodnutí učinit a vlastně si zavřít vrátka k novinářině. Druhá věc hodně významná nastala po nástupu. Ekolist je jednak neziskový časopis, jednak redakce Ekolistu za mých časů měla zpravidla šest zaměstnanců, redaktorů. Nastupoval jsem tedy z malé organizace, která pracovala jako projektový tým, do státního úřadu, který je obrovský. Měl tehdy přes 650 zaměstnanců, pod sebou několik resortních organizací, dohromady přes dva tisíce lidí, struktura řízení je úplně jiná, hierarchická. Papírování typu vnitřních sdělení, oběžníků samozřejmě v redakci neexistuje, ale na ministerstvu je to důležitá součást práce, a já jsem nikdy nebyl příliš úřednický typ a myslím, že se to moc nezměnilo ani po šesti letech práce na ministerstvu. To byl tedy pro mě takový osobní náraz a chvíli mi trvalo, než jsem se s tím vyrovnal.

Zajímavý moment je, že už před nástupem vám bylo jasné, že jde o nevratný krok...

Nevratný krok z hlediska novinářiny. Jsou případy, kdy bývalá mluvčí jednoho ministerstva nastoupila do televize nebo jiná do ekonomického týdeníku jako redaktorka. Já si ale myslím, že tohle není správné, protože člověk byl spojen s druhou stranou informačních toků. Jedna věc je informace poskytovat a s novináři pracovat jako ten, kdo jim informace dává a vysvětluje, druhá věc je úplně se oprostit od toho, že jsem pracoval pro stát, pro nějakého konkrétního ministra, a začít najednou psát nezávisle, bez jakýchkoli předpokladů. Je možné, že toho někdo je schopen, ale já si myslím, že to je systémová chyba, že to je věcně špatné a že by takovéto přechody existovat neměly. Výjimkou může být buď změna oboru, anebo v případě, že by si někdo cenil schopností bývalého mluvčího natolik, že by mu svěřil roli komentátora, publicistická role asi možná je. Ale jít zpátky z pozice mluvčího do pozice nezávislého reportéra, si myslím, že není dost dobře možné.

Vedete na ministerstvu odbor vnějších vztahů. Co to v této chvíli obnáší?

V první řadě práci s médii, protože odbor vnějších vztahů se skládá z tiskového oddělení a oddělení propagace. Kromě toho, že jsem ředitelem odboru, jsem i tiskový mluvčí a valnou část práce mi zabere informování novinářů, práce s novináři, rozhovory. Témat, o kterých ministerstvo komunikuje, je obrovské množství. Velká část z nich je nějakým způsobem konfliktní. To také znamená, že jsou i mediálně zajímavá a o to více je s nimi potom práce, o to více dotazů mi chodí – orientačně v průměru nějakých čtyřicet až osmdesát novinářských mailů denně, k tomu samozřejmě telefonické dotazy a podobně. Spoustu dalších věcí řeší kolegyně na tiskovém. Kromě toho propagační oddělení právě řeší nové logo, novou korporátní identitu, nový web. Teď se zamýšlíme i nad tím, jak zlepšit osvětu o tom, co ministerstvo dělá, o jeho práci, tedy nikoli media relations, ale public relations. Uvidíme, v co tyto úvahy vyústí. Je to také velký díl práce, na který mi bohužel vzhledem k práci tiskového mluvčího nezbývá tolik času, kolik by si vyžadovala a kolik bych sám chtěl.

Čtyřicet, osmdesát mailů denně, telefonáty, psát tiskové zprávy, to mi připadá jako velký stres. Pomáhá vám ho zvládat to, že jste horolezec?

Nejsem teď ani tak horolezec jako otec a s čerstvými otcovskými povinnostmi mi čas na koníčky typu lezení po skalách výrazně ubyl. To mě na jednu stranu velmi mrzí, protože už mám abstinenci příznaky a už se mi po kamenech a především horách začalo docela hodně stýskat, ale budu muset vydržet, až bude syn větší a bude moct chodit po horách a lézt po skalách se mnou, i když doufám, že se tam dostanu aspoň na chvíli o něco dřív. Ale možná mně spíš pomáhá snášet stres to, že mám velmi tolerantní a chápavou manželku. Nezlobí se na mě tolik nahlas za to, že se mi stává až příliš často, že odcházím do práce po šesté ráno a vracím se po deváté večer, což mě vůbec netěší právě proto, že mám doma malého kluka. Myslím, že hlavní, co mi pomáhá zvládat pracovní stres, je rodinné zázemí tak tolerantní a příjemné, že se z toho dokážu vždycky večer vyližat a do rána nějak vyspat. Na druhou stranu mě ta práce baví, kdyby mě nebavila, nedělal bych ji. Je pestrá, většinou hodně akcí. Mě moc nebaví práce, u které stres vlastně není. Když úplně chybí, mám problém větší, než když je stresu moc.

Nedávno v tisku proběhla úvaha o různých kvalitách tiskových mluvčích v různých státních institucích. Myslím, že Ministerstvo životního prostředí už léta na veřejnosti prezentují lidé odborně zdatní, takže se na ně mohou spolehnout i měnící se ministři. Vy jste zažil, myslím, tři ministry...

Je to tak, Libora Ambrozka, Petra Kalaše a Martina Bursíka. Nebyl jsem tiskový mluvčí ani za Petra Kalaše, ani za Liboru Ambrozkou, tiskovou mluvčí byla Karolína Šulová, ale byl jsem šéfem odboru, pod který spadá tiskové oddělení. Oba ministři po Liboru Ambrozkovi usoudili, že můj způsob práce a výsledky stojí za to, aby je využili také. Pozice ředitele odboru je funkce jmenovaná, to znamená, že odvolání nevyžaduje vůbec žádné formální záležitosti a každý ministr, který by se rozhodl, že na moje místo se hodí někdo lepší, může tak učinit bez udání důvodu a mně nezbyvá než poděkovat za dosavadní spolupráci. Ale jak Petr Kalaš, tak Martin Bursík, zdá se, volbu Libora Ambrozky jmenovat mě do čela odboru vnějších vztahů nijak nezpochybnili a zatím nic nenasvědčuje, že by se tak mělo stát.

Zmínil jste se, že často pracujete s informacemi o kontroverzních kauzách, které hýbou veřejností. Které za dobu vaší práce tiskového mluvčího si vybavíte jako nejnáročnější?

Komunikačně nejnáročnější za celou dobu mé práce tady na ministerstvu je určitě kauza Národního parku Šumava, řešení kůrovce na Šumavě. Je to téma dost komplikované, hodně odborné, takže se špatně vysvětluje „polopaticky“, aby tomu laik rozuměl a zároveň to mluvčí nezkrátil odborně. Zároveň si ho mnozí politické berou jako téma svých předvolebních nebo jiných politických kampaní, což je špatně...

...protože pak už nejde jen o věcný obsah?

Přesně tak, protože management národního parku, ať už jde o Šumavu nebo jakýkoli jiný národní park v Česku nebo jinde v Evropě, je věc odborná. Rozhodnutí se tam projevují o mnoho let později. Typickým příkladem byly následky orkánu Kyrill, kdy se projevila dřívější špatná rozhodnutí správy parku o tom, že se kůrovcová kalamita bude sanovat plošným kácením. Při orkánu pak tam, kde se takto sanovalo, kácel velmi výrazně i Kyrill, a to deset let poté, co se tam kácelo. Některá rozhodnutí jsou ještě dlouhodobější, takže rozhodovat na základě nějakých politických preferencí, předvolebních situací, předvolebních prognóz a podobně je neuvěřitelně ošemetné. Nutno říct, že to ani pro samotné ministry není jednoduché, a tím pádem to samozřejmě komunikačně není jednoduché ani pro tiskového mluvčího, ať už se jmenuje Karolína Šulová nebo Jakub Kašpar. Dále jsou samozřejmě obecně obtížné kauzy, které jsou politicky citlivé, například koalici témata jako energetika, protože kromě věcných, odborných argumentů, které se v debatě objevují, v ní zaznívají velmi silně i argumenty emocionální, politické ve smyslu lovení voličských hlasů a podobně. To je samozřejmě vždycky náročné vybalancovat a udržet věcnou rovinu argumentace.

Měl jste někdy problém, že by se do oficiální prezentace ministerstva promítaly vaše osobní názory, které by nebyly úplně v souladu?

Každému tiskovému mluvčímu se samozřejmě někdy stane, že osobně by řešil něco nějak jinak. Myslím, že je to problém úplně všech tiskových mluvčích, ať už ministerstev nebo jinde, ale to prostě je práce tiskového mluvčího. On není mluvčí svých názorů, ale mluvčí postojů své instituce a představitelů své instituce. Ale dlužno říct, že se mi nestává na Ministerstvu životního prostředí příliš často, že bych měl takovýto problém. Když taková výjimka nastane, je to spíš dílčí záležitost. Nemám problém obecně s tím, jaká je politika ministerstva, abych si musel překrucovat v hlavě svoje svědomí s tím, co říkám veřejně na kameru nebo na mikrofony. Až na naprosté drobnosti říkám to, co si myslím.

Máte pocit, že uvnitř ministerstva nebo aspoň v jeho rozhodujících sférách je dobrá komunikace?

Myslím si, že současné vedení ministerstva je docela dobrý tým. O tom svědčí i to, jak se postupně najíždí na velmi moderní způsoby komunikace. Tady se v posledním roce velmi výrazně snížil objem používaného papíru, formálních interních sdělení a podobně. Například s náměstký i s ministrem běžně komunikujeme formou telefonátu, mobilu, esemesek, skypu, samozřejmě e-mailů...

Je to tedy přirozená komunikace.

Tým vedení ministerstva nebazíruje na formalitách, že by všechno muselo být na papíře jako interní sdělení s číslem jednacím a podobně. Komunikace pro-

bíhá běžným způsobem. Samozřejmě zásadní rozhodnutí musí být podepsaná, musí být na papíře a musí mít číslo jednací kvůli odpovědnosti, ale mezi nimi dílčí komunikace probíhá úplně normálně. Na poradě vedení kolem stolu všichni náměstci a členové porady sedí u otevřených notebooků, které jsou napojeny přes wi-fi na internet, samozřejmě používají všechny materiály v elektronické podobě a jsme i při poradě schopni komunikovat on-line, takže to ulehčuje a zrychluje práci a vede to i k neformálnosti komunikace.

Řekla bych, že to svědčí o dost vysoké míře důvěry ve vrcholovém týmu...

Projevuje se, myslím, že náměstci ministra nejsou na Ministerstvu životního prostředí politické funkce. Tým je sestaven z lidí, kteří jsou na svých místech a vedou v ministerstvu sekce, kterým rozumí. To k důvěře samozřejmě přispívá. Kdyby to byli lidé dosazení svými politickými stranami bez ohledu na odbornost, mohlo by to být v mnohém jiné. Ale u nás, byť někteří náměstci jsou členy politických stran a pan ministr je předseda politické strany, se nijak neprojevuje politická příslušnost. Tým pracuje věcně a důvěra plyne právě z toho, že tu nikdo neprosazuje názory politické a že se pracuje s odbornými argumenty. Debaty na poradě vedení trvají často velmi dlouho, běžně i čtyři hodiny, ale jsou věcné a jdou do hloubky problémů a často se podaří přímo při debatě vedení nalézt velmi dobré řešení.

Jak byste dnes, 30. července 2008, charakterizoval Ministerstvo životního prostředí ve vztahu k ostatní státní správě nebo k veřejnosti?

Nerad bych se vymezoval k ostatní státní správě, to mi nepřísluší a ostatní ministerstva neznám zdaleka tak dobře. Ministerstvo životního prostředí se vnitřně velmi omladilo, pracuje tady obrovský počet lidí mezi 25 a 35 lety. Obecně tady na ministerstvu je komunikace velmi neformální a příjemná a je to vidět i na práci tohoto úřadu. Myslím, že toto ministerstvo je v současné době na dobré cestě být opravdu velmi moderním evropským úřadem, který je schopen rychlé akce, rychlé reakce. Je schopen zhostit se toho, že je úřadem státu, který je členem Evropské unie. Odborná kvalita lidí, kteří tady pracují, je, myslím, na velmi vysoké úrovni. Lidé pobírají ve státní správě mzdy, které by v soukromém sektoru se svojí kvalifikací měli asi zásadně vyšší, ale oni, přestože jsou velmi kvalifikovaní, jsou ochotní odvádět práci pro veřejnost. Jazyková kompetence ministerstva za posledních několik let výrazně stoupla a je to také vidět na pozici ministerstva v Evropě. Nedávno jsem moderoval tiskovou konferenci ministra Bursíka a švédského ministra životního prostředí Andrease Carlgrena a bylo mi velmi příjemné, ale zároveň mne velmi překvapilo, co pan ministr řekl: Že totiž ministr Bursík je vnímán mezi svými evropskými kolegy jako jeden z nejvlivnějších ministrů životního prostředí v Evropské unii, což vzhledem k velikosti naší země je velká pocta nejenom pro ministra, ale podle mne i pro tým lidí, který tady pracuje a který Evropa zná.

...a vlastně i pro Českou republiku, což si tu možná málokdo uvědomuje. Co si o tom myslíte?

Možná je tohle konstatování výtkou i k mé práci. Jestli si to v České republice málokdo uvědomuje, je to možná špatná práce tiskového mluvčího. Ale říkám to trochu s nadsázkou, protože samozřejmě veřejné mínění o vládě tady v České republice od začátku 90. let je velmi nízké a důvěra ve vládu se pohybuje dlouhodobě pod 30 procenty. Obecně důvěra ve státní správu a v úřady je významně ovlivněná tím, že jsme tady zažívali čtyřicet let to, co si pod pojmem státní správa představovala komunistická strana, a to samozřejmě v lidech tady je a mají nedůvěru ke státní správě. Ona se od socialistických dob jen velmi pozvolna mění k moderním úřadům. Myslím, že přinejmenším tato vláda dělá hodně pro to, aby se státní molochy měnily v servis občanům.

Od 1. ledna čeká ministerstvo nová etapa, která jistě bude plná podnětů se začátkem našeho předsednictví Evropské unii. Jak se na něj ministerstvo jako celek připravuje?

Velmi usilovně. A troufám si říct, že docela dobře. Ministerstvo najalo několik nových lidí speciálně na dobu určitou do konce předsednictví. Ale i stávající zaměstnanci prošli sérií školení o tom, co to znamená evropské předsednictví a jaké jsou rozhodovací mechanismy, dále jazykovými školeními atd.. Všichni jsme prošli zkouškami z angličtiny různé úrovně. A samozřejmě pravidelně se schází týmy lidí, kteří v předsednictví budou mít hlavní roli, budou koordinovat práci celé sedmadvacítky v pracovních skupinách, nebo na vyšší úrovni v Radě Evropské unie pro životní prostředí. Samozřejmě i my, kdo budeme pracovat s médii, se připravujeme. Intenzivně čerpáme zkušenosti našich předchůdců v předsednictví Evropské unii. Absolvovali jsme velmi dobré školení, organizované úřadem vlády pro tiskové mluvčí, kde byli lidé z Finska, z Německa, Slovinska a z evropských institucí, kteří nás informovali otevřeně a neformálně nám předávali svoje praktické zkušenosti, co to znamená být tiskový mluvčí předsedající země. Navíc, já se poslední půlrok účastním i jednání rad ministrů životního prostředí Evropské unie, formálních i neformálních. Je to také dobrá škola. Mám pocit, že Ministerstvo životního prostředí je na předsednictví připravené docela dobře a nemám velký strach, že by se jeho environmentální část nepovedla.

Osobně, těšíte se na ten půlrok?

Mám rozporuplné pocity. Na jednu stranu se na to těším právě proto, že mám docela rád akci a situace, kdy spíš stres je, než není žádný. A tohle bude nepochybně půlrok, kdy stres bude. Mám jen trochu obavu, že půl roku je docela dlouhá doba na to trávit ji v permanentním stresu, navíc s malým dítětem doma. Pevně doufám, že tolerance neopustí moji ženu, a stejně tak doufám, že měl pravdu můj německý kolega, který říkal: Předsednictví znamená, že se půl roku moc nevyspíte, ale zároveň to znamená, že si užijete opravdu hodně legrace.

Ptala se Hana Kolářová, 30. července 2008

HORSKÉ SMRČINY NA ŠUMAVĚ SE DOBŘE OBNOVUJÍ

Sledování přirozené obnovy horských smrčín na Šumavě v lokalitách, kde došlo před 10 – 15 lety k uschnutí stromového patra, přesvědčivě ukazuje, že bez lidských zásahů se zde velmi úspěšně obnovuje nový přirozený les.

Kontrolní let nad Šumavou

MŽP zcela odmítá informace o znepokojivém vývoji v Národním parku Šumava jako nepodložené a neoprávněné. Situaci v národním parku věnujeme maximální pozornost a provádíme všechna opatření k zamezení kůrovcové kalamity v sousedních hospodářských lesích. Ujišťujeme všechny vlastníky okolních lesů, že jejich obavy jsou zbytečné.

„Lesům v Národním parku Šumava věnuje zvýšenou pozornost i Česká inspekce životního prostředí. Situaci aktivně sledovala v minulých letech a po rekognoskačním letu 31. července 2008 provedla následující den terénní šetření na významném území národního parku. Obranná opatření uplatněná v boji s lýkožroutem smrkovým jsou na území mimo bezzásahové zóny Národního parku Šumava realizována příkladným způsobem, včetně jejich odpovídajícího počtu,“ potvrdil Vladimír Dolejský, ředitel odboru ochrany lesa ČIŽP.

„Dynamický vývoj horských smrčín není vidět z letadla, tam na vás les může skutečně působit jako uschlý. Ale když do toho samého lesa vejdete, vidíte tisíce mladých stromků, které se uchytily na padlém rozpadajícím se dříví. Jsou různého stáří, vzniká věkově rozrůzněný stabilní porost. Vidíte záplavy kvetoucích rostlin, motýly a další hmyz, ptáky. Pozorujete stádium přírodního lesa, kterému se říká dorůstání. Hovořit o mrtvém lese může jen někdo, kdo nechce nebo se neumí v přírodě kolem sebe dívat,“ říká ministr životního prostředí Martin Bursík.

Mapka oblastí potenciálně ohrožených populacemi kůrovce.

Kyrill ukázal, jak pečovat o les

Orkán Kyrill, který zasáhl na začátku roku 2007 velkou část šumavských lesů, ukázal, že způsob péče o lesy NP Šumava by měl být diferencovaný a citlivý. Na celém území parku nelze uplatňovat tradiční lesnické zásahy, protože cíle národního parku jsou odlišné. Přesto správa národního parku během roku 2007 dokázala zpracovat téměř všechno polomové dřevo ze stromů (zhruba 750 000 m³), které padly Kyrillu za oběť. Pouze v pečlivě zvolených, přírodně nejzachovalejších lokalitách Šumavy zůstaly polámané stromy ležet. Vyjádřeno v číslech šlo o necelých 140 000 m³ dřeva. Popadané kmeny v dalších částech národního parku byly zbaveny kůry, aby se co nejvíce od počátku zabránilo riziku přemnožení lýkožrouta smrkového, a ponechány v lese k zetlení. Kmeny starých velikánů, které neodolaly síle orkánu, se tak staly živnou půdou pro nový les – věkově rozrůzněnou, zdravou, přirozenou horskou smrčinu.

K přirozenému vývoji lesů nepatří jen stadium optima – tedy vzrostlý les plný dospělých stromů (které jsou zároveň největším lákadlem pro lýkožrouta smrkového), ale i stadium rozpadu, kdy staré stromy umírají, a okamžitě tak uvolňují místo doslova výbuchu nového života lesa. Nastává další stadium vývoje přírodního lesa – dorůstání. Takto vzniklý les, bez zásahů člověka, je geneticky připraven na místní podmínky, je schopen zadržovat vláhu a poskytovat ji všemu, co v něm roste a žije.

Svou vinu na vývoji ohrožujícím část výměry lesů NP Šumava má i nevhodné lesní hospodaření v minulosti a vysazování smrkových monokultur. Reálná

Pohled od informačního střediska Správy NP Šumava na Břežníku Luzenským údolím směrem k vrcholu Luzného.

Na svahu Velké Mokrůvky se to pod uschlými smrky po deseti letech bohatě zelená novým lesem přirozené horské smrčiny.

Staré kmeny poskytují mladým stromkům oporu, živiny i ochranu před žárem a větrem.

Malý smrček vyrostl přímo z kmene svého staršího předchůdce.

šance bránit se dost účinně fázi rozpadu lesa fakticky neexistuje, pokud nechceme z národního parku znovu udělat hospodářský monokulturní les.

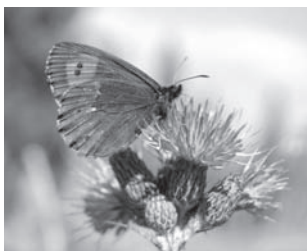
Orkány Kyrill a Emma přesvědčivě prokázaly, že zasahovat proti kůrovci plošným kácením napadených stromů vede k jedinému – Šumavě bez lesa. Tam, kde se v minulosti s kůrovcem nakládalo tímto způsobem, řádil vítr nejvíce a tam také byly polomy největší a nejrozsáhlejší. „Nejvíce byly narušeny lokality, kde byly v minulých letech prováděny asanace následků jiné vichřice nebo asanace lýkožrouta smrkového. Tyto zásahy vždy vedou ke snížení zápoje porostů, vytvoření porostních stěn a následkem toho k větší nestabilitě lesa. Během další vichřice jsou tyto porosty opět nově poškozeny, a tím se vytváří neustálý koloběh asanace a nového narušení. Výsledkem jsou rozsáhlé plochy holin, mnohem rozsáhlejší než plocha lesa, která by byla narušena vichřicí nebo případným žírem lýkožrouta smrkového,“ shodli se ve svém stanovisku v březnu 2007 čeští vědci po prozkoumání následků orkánu Kyrill.

Kůrvec je pod kontrolou

„Opatření proti kůrovci, prováděná v Národním parku Šumava jsou velmi důsledná. Až 70 % výměry lesů uvnitř parku tvoří jakési vnitřní „ochranné“ pásmo, kde probíhají aktivní zásahy proti kůrovci i formou kácení napadených stromů. Zpracování těchto stromů běží bez potíží,“ říká ředitel NP Šumava František Krejčí.

Populacím kůrovců přeje i teplé a suché počasí. Letošní přemnožení kůrovce je realitou, ovšem podle zcela nepesimističtějších odhadů mohou během následujících tří let kvůli kůrovci uschnout dospělé stromy maximálně v 5 % šumavských lesů.

Správci Národního parku Šumava bedlivě sledují i vývoj populací kůrovce, provádějí hydrometeorologická měření a spolupracují s předními českými odborníky při vyhodnocování stavu lesa. Celkem jde o sedm lokalit na celé obrovské ploše Šumavy. V okolí jsou pak, podobně jako v sousedním NP Bavorský les, s nímž je péče koordinována, rozestavena obranná opatření (lapáky, feromonové la-

Okáči, babočky a další motýli najdou v rozvolněné zeleni horské smrčiny spoustu příležitostí k obživě.

Ve zhruba metrové výšce tvoří mladé smrčky takřka neproniknutelnou džungli.

pače apod.), jejichž cílem je odchytit až 80 % jedinců z každé populace lýkožroutů. Lapáků, lapačů a dalších zařízení proti šíření kůrovce bylo v parku rozmístěno více než 20 000. V některých částech národního parku se aplikují na lýkožrouta také cílené postřiky suspenzí s houbou *Beauveria bassiana*, která je přírodním nepřitelem kůrovce a nenapadá žádné další živočichy ani rostliny.

Šumava více otevřena turistům

Výzvy k plošnému kácení v nejceněnějších partiích národního parku jsou z hlediska ochrany přírody i turistického ruchu velmi nebezpečné, protože by v konečném důsledku pravděpodobně vedly ke kompletní destrukci zdejších lesních ekosystémů. Takové zásahy vždy vedou k větší nestabilitě lesa, který podléhá dalšímu následnému poškození větrem. Přírozená obnova horských smrčín v místech, kde došlo před 10 – 15 lety k uschnutí stromového patra naopak dokazuje, že se zde úspěšně obnovuje přirozený les. Ten je – narozdíl od uměle vysazovaného lesa – mnohem odolnější vůči větru i kůrovci. MŽP i Správa NP zároveň otevírají park turistům – některá dosud nepřístupná místa klidových území, od srpna tohoto roku se pořádají výpravy s průvodcem a je připraveno i několik nouzových nocležišť.

Více informací k tématu najdete v Informačním listu MŽP č. 2/2008– Vítr a kůrvec pomáhají obnově horských smrčín. Je dostupný na internetových stránkách MŽP www.mzp.cz, v archívu tiskových zpráv, 4. 8. 2008.

*Jakub Kašpar,
tiskový mluvčí MŽP, upraveno (red)
Foto autor, mapa Správa NP Šumava*

INDEX ENVIRONMENTÁLNÍ VÝKONNOSTI

V článku na Zahranicni.iHNed.cz ze dne 1. 7. 2008, nazvaném *Česko podle „ekologického HDP“ spadlo na chvost Evropy*, je index environmentální výkonnosti (Environmental Performance Index – EPI) nazýván ekologickým HDP a s odvoláním na Newsweek je zde uvedeno, že EPI představuje nejlepší známý nástroj pro měření ekologické šetrnosti. Domnívám se, že obě tato tvrzení jsou přehnaná. Jednak je EPI konstruován zcela jiným a mnohem méně transparentním způsobem než HDP, jednak je jeho vývoj teprve v počátcích a prozatím nepatří k obecně přijímaným indexům pro měření udržitelnosti.

Index environmentální výkonnosti je agregovaný indikátor, jehož cílem je posoudit výkonnost jednotlivých zemí v oblastech ochrany životního prostředí, dopadu znečišťování životního prostředí na zdraví a čerpání přírodních zdrojů. EPI sestavují vědci z Yaleovy a Columbijské univerzity a je vypočítáván pomocí komplikovaných statistických metod na základě arbitrárního výběru velmi různorodých indikátorů, které jsou podle názoru autorů tohoto indexu klíčové pro výše zmiňované oblasti. Jedná se například o indikátory: emise skleníkových plynů, kvalita vod, znečištění ovzduší ve městech tuhými částicemi a přízemním ozónem, přístup obyvatelstva k pitné vodě, rozloha zemědělské půdy nebo efektivní ochrana biodiverzity.

Pilotní verze EPI byla představena v roce 2006, kdy se Česká republika umístila na velmi dobrém 4. místě, v roce 2008 jsme se však propadli na 68. místo z celkem 149 zemí. Tato změna byla dána jiným výběrem indikátorů a jiným schématem jejich vážení, tzn. přisouzení vlivu jednotlivých indikátorů na celkovou hodnotu EPI. Například v roce 2006 byla součástí indexu dětská mortalita, u které dosahujeme skvělých výsledků, a její váha byla navíc poměrně vysoká – ca 10 % z celkové hodnoty indikátoru. V roce 2008 už však dětská mortalita součástí EPI vůbec není. Naopak se mezi indikátory nově objevila kvalita vod, měřená jako kyselost, vodivost, množství rozpuštěného kyslíku a zátěž dusíkem a fosforem. V případě tohoto indikátoru Česká republika dosáhla pátého nejhoršího umístění ze všech srovnávaných zemí.

Dalším příkladem může být skupina indikátorů související s emisemi CO₂ a energetickou náročností. U nich, jak známo, nedosahujeme příliš dobrých výsledků. V roce 2006 tvořily tyto indikátory 10 % EPI, zatímco v roce 2008 25 % EPI, což je z hlediska hodnocení České republiky nevýhodná změna.

Nedomnívám se, že by sestup ze 4. na 68. místo měl být přeceňován, protože byl dán zejména změnou metodiky ve výpočtu EPI. K vážnému zamyšlení by však měla vést nízká environmentální výkonnost České republiky v případě některých konkrétních indikátorů, které jsou součástí tohoto indexu. Kromě výše zmiňovaných se jedná například o znečištění vnitřního ovzduší, měřené jako podíl obyvatelstva využívajícího k vytápění tuhá paliva, nebo efektivní ochrana biodiverzity, měřená jako počet typů nepoškozeného přírodního prostředí, vyskytujících se v dané zemi, které jsou součástí chráněných území.

Ze srovnání EPI s jinými agregovanými indikátory je patrná výhoda indikátorů, jako jsou HDP nebo indikátory materiálové spotřeby. V jejich případě nedochází k žádnému arbitrárnímu výběru proměnných – započítávají se všechny toky, ať už monetární nebo fyzické – a nedochází k žádné komplikované agregaci a vážení. Všechny součásti těchto indikátorů jsou totiž ve stejných jednotkách, takže je možné provést jejich prostý součet.

Jan Kovanda,
Univerzita Karlova v Praze,
Centrum pro otázky životního prostředí

ENVIRONMENTÁLNÍ PROHLÁŠENÍ O PRODUKTU

Environmentální prohlášení o produktu (Environmental Product Declaration – EPD) je soubor měřitelných informací o vlivu produktu na životní prostředí v průběhu jeho celého životního cyklu (např. spotřeba energií a vody, produkce nebezpečných odpadů, vliv na změnu klimatu, rozrušování ozonové vrstvy apod.). Tyto informace se zjišťují metodou analýzy životního cyklu (LCA) podle norem ČSN ISO 14040-49 a mohou být ještě doplněny různými dalšími údaji, jež jsou považovány za podstatné. Dokument s těmito údaji musí být veřejně přístupný a údaje v něm obsažené ověřitelné.

Cíl a principy

Cílem je prostřednictvím sdělování takto ověřených, přesných a nezávadějících informací o environmentálních aspektech výrobků nebo služeb dosáhnout zvýšení poptávky a nabídky těchto výrobků a služeb, které mají nižší negativní dopad na životní prostředí než výrobky vůči nim alternativní. Ve světě existuje řada programů, které zprostředkovávají zpracování EPD, jejich ověřování, registraci a zveřejnění, včetně vývoje pravidel pro provádění

LCA u jednotlivých produktových skupin. U národních, mezi které patří i český program EPD, zatím nejvíce roste počet EPD v Japonsku a Jižní Koreji. V Evropě jsou největšími průkopníky programy ve Švédsku a Itálii. V únoru 2008 byl spuštěn Mezinárodní systém EPD, jehož cílem je poskytnout standardy, aby produkty a jejich EPD mohly být porovnatelné v globálním měřítku. Na Mezinárodním systému EPD je možné principy a cíle EPD dobře ilustrovat.

Symbol pro výrobky nebo služby s platným EPD registrovaným např. podle českých Pravidel Národního programu environmentálního značení.

Zdroj: www.environdec.com

Tzv. Green Yardstick – symbol pro výrobky nebo služby s platným EPD registrovaným v rámci Mezinárodního systému EPD.

Hlavními principy environmentálních prohlášení o produktu v mezinárodním systému EPD jsou následující:

- **Objektivita** – Systém EPD je založen na požadavku používat mezinárodně uznávané a platné metody analýzy životního cyklu (LCA). Tato podmínka umožňuje rozpoznat nejvýznamnější environmentální aspekty produktu „od kolébky po hrob“ a zaměřit se na ně při současném vnímání celkového obrazu všech souvislostí. To vede k neustálému zlepšování v jednotlivých fázích životního cyklu produktu a umožňuje snižování negativního vlivu na životní prostředí.
- **Důvěryhodnost** – Prohlášení procházejí recenzí, schvalovacím procesem a ověřením, které provádí nezávislý akreditovaný ověřovatel.
- **Neutralita** – Systém EPD si nedělá automatické nároky na větší ekologickou šetrnost jím hodnocených produktů a nepředepisuje žádná kritéria ekologické šetrnosti, která je třeba dodržovat. Environmentální profil produktu vyjde až na základě hodnocení.
- **Porovnatelnost** – Je zajištěna prostřednictvím pravidel produktových kategorií pro vybrané výrobky a služby. Tato pravidla popisují harmonizované zásady pro zpracování LCA, konkrétně pro sběr dat, metodologii, výpočty a vyhodnocení získaných výsledků.
- **Otevřenost pro všechny produkty a služby** – Systém EPD je aplikovatelný na jakékoli výrobky a služby.
- **Otevřenost pro všechny zájemce** – Většina činností systému EPD probíhá prostřednictvím snadno přístupných informací na internetu.
- **Zaměření na dopad na životní prostředí** – Systém EPD dovoluje zahrnout i hodnocení potenciálního vlivu na životní prostředí.

Jak to funguje: Mezinárodní Systém EPD®

Celý proces zpracování EPD, ověření a jeho certifikace obecně se řídí mezinárodní normou ČSN ISO 14025. Samotné EPD na zakázku výrobce daného produktu nebo poskytovatele služby zpracovává nezávislá organizace na základě tzv. pravidel produktových kategorií PCR – Product Category Rules. Tato pravidla obsahují metodické pokyny pro zpracování LCA u jednotlivých skupin produktů a na jejich tvorbě spolupracují příslušné odborné instituce s oborovými organizacemi daných průmyslových odvětví. PCR by měla být aplikovatelná globálně, proto před oficiálním vydáním platné verze musí projít procesem mezinárodního připomínkování a revizí.

Hotové environmentální prohlášení o produktu musí též projít ověřením, zda jeho podoba odpovídá dané metodice zpracování, aby mohlo být oficiálně zaregis-

trováno s oprávněním používat logo EPD (v tomto případě tzv. „Green yardstick“) a vloženo do veřejné databáze na internetu. Databáze tak umožňuje získat vědecky ověřené informace o vlivu výrobků na životní prostředí a porovnávat výrobky mezi sebou.

Podrobné informace o Mezinárodním systému EPD, jakož i aktuální databáze mezinárodně platných EPD, jsou na internetových stránkách Mezinárodního konsorcia EPD (International EPD Consortium – IEC) www.environdec.com, která plní roli mezinárodního koordinátora systému EPD. Dosud byla takto vydána necelá stovka environmentálních prohlášení o produktu pro relativně širokou škálu produktů – od minerální vody přes stavební materiály, elektroniku až po poštovní a jiné dodavatelské služby.

Na stejné adrese najdete i databázi 76 mezinárodně platných PCR (stav v srpnu 2008) i informace o těch, na jejichž tvorbě se právě pracuje. Ta mohou pro svůj produkt využít zájemci o EPD z celého světa, tedy i z České republiky. EPD výrobky, pro jejichž kategorií už příslušná pravidla existují, budou moci být plně certifikovány. V opačném případě je třeba PCR nejprve vytvořit a nechat je projít mezinárodním připomínkováním a schvalovacím procesem. EPD vytvořená podle ještě takto neschválených pravidel, mohou být certifikována jen předběžně, v rámci tzv. precertifikace.

Výhody a přínosy

Pro konečné zákazníky a spotřebitele je environmentální prohlášení o produktu důvěryhodným dokumentem, který jim umožňuje výběr nejvhodnějšího produktu. Protože je vypracován podle jednotné mezinárodní metodiky, parametry produktů stejného druhu z různých částí světa jsou porovnatelné. Z toho vyplývá i výhoda pro výrobce a vydavatele EPD, protože prohlášení o jejich výrobcích jsou navíc přijímána na celém světě.

Nevýhody a rizika

Negativa vyplývají především z nevýhod a rizik spojených s komplexností metody LCA, zejména stanovení měrné jednotky, ke které se dané výsledky vztahují a nutnosti dodržení zásady transparentnosti, aby bylo vždy zřejmé, jakým způsobem byly výsledky dosaženy a vybrané výrobky (respektive jejich EPD) mohly být porovnatelné.

EPD v České republice

Systém zpracování EPD v České republice je ve svých začátcích. Jeho základy byly položeny teprve v roce 2007, a to vznikem Národního programu environmentálního značení (NPEZ). Jmenování subjektů, které by měly zpracovávat EPD a vyvíjet pravidla výrobních kategorií (PCR) a akreditace ověřovatelů hotových EPD stále probíhá. Pravidla pro jeho fungo-

vání jsou součástí Pravidel Národního programu environmentálního značení, která vyšla ve věstníku MŽP 8/2007 a zohledňují soulad s mezinárodním systémem EPD. V rámci tohoto českého programu EPD není sice nutné nově vyvíjená PCR nechat připomínkovat a schvalovat na mezinárodní úrovni, ale z hlediska jejich mezinárodní uznatelnosti je to důležité. Obdobně to platí pro ověřování, registraci a zveřejnění českých EPD v rámci Mezinárodního systému EPD. Úlohou CENIA je v tomto procesu zejména poskytovat poradenství zájemcům o EPD, monitorovat jejich výskyt a provozovat jejich veřejnou databázi, podílet se na přípravě pravidel kategorií produktů a zajišťovat registraci EPD u Mezinárodního systému EPD.

V České republice bylo dosud vypracováno deset EPD. První dvě jsou z hlediska mezinárodního systému zatím ve stádiu předběžné certifikace (dosud pro jejich produktové kategorie neexistují schválená pravidla – PCR) a jsou ke shlédnutí na stránkách IEC www.environdec.com. Zbýlých osm bylo zpracováno v rámci projektu firmy Eco Trend, s.r.o., koncem roku 2007 a v první polovině roku 2008.

Česká EPD v roce 2008

Zpracování environmentálních prohlášení o produktu je cílem v červnu ukončeného projektu *EPD – environmentální deklarace výrobků jako nástroj zvyšování konkurenceschopnosti*. Projekt realizovala společnost Eco Trend, s.r.o., s podporou prostředků

z fondů Evropské unie. Jeho první vlaštvou se stalo environmentální prohlášení o produktu pro fosfatační přípravek (přísada zlepšující přilnavost nátěrů pro kovové konstrukce) vydané v prosinci roku 2007. Další prohlášení byla zpracována pro proces celostního projektování v architektonické kanceláři, proces přípravy publikace ve vydavatelství, odnosnou kompostovatelnou tašku, výplň chladicích věží, proces účetnictví, pořízení audiovizuálních nahrávek, systém zpětného odběru elektrošrotu, systém automatické půjčovny jízdních kol a terarium s vnitřním vybavením. Pro dosažení oficiální platnosti čeká tato environmentální prohlášení o produktu ověření a registrace podle zmíněných Pravidel NPEZ.

Více informací o projektu můžete najít na www.cerifikace.eu, nebo v článku publikovaném na serveru Enviweb (http://www.enviweb.cz/?env=_archiv_hafd-h&search=EPD).

Podrobnější informace o environmentálních prohlášeních o produktu včetně databáze v České republice vytvořených EPD najdete na stránkách www.cenia.cz/epd, stránkách Mezinárodního Systému EPD®, případně stránkách Mezinárodního sdružení zpracovatelů a uživatelů EPD (GEDNET) <www.gednet.org>.

Mgr. Pavel Hrubý,
CENIA, česká informační agentura
životního prostředí,
pavel.hruby@cenia.cz

ODPADY: VZDĚLÁVÁNÍ A SPOLUPRÁCE

Rozsáhlý vzdělávací program pro představitele měst a obcí, pro zvýšení jejich odborné kvalifikace včetně získání praktických zkušeností s komunikací s veřejností, informační kampaně v ulicích měst a obcí, oslovení tisíců obyvatel, příprava a realizace programů na optimalizaci systémů nakládání s odpady... To jsou některé z výsledků projektu *Vzdělávání a spolupráce v odpadovém hospodářství* (zkrácená verze plného názvu projektu).

Rozvoj místního odpadového hospodářství

Cílem projektu bylo podpořit rozvoj odpadového hospodářství v zapojených obcích v Plzeňském kraji (Bezruč, Černošín, Kladruhy, Horšovský Týn, Hradec, Přestice, Dobřany, Zruč – Senec, Rokycany, Spálené Poříčí, Blovice, Švihov, Horažďovice) a Jihočeském kraji (Hartmanice a Mladá Vožice) s důrazem na předcházení vzniku a na třídění odpadů. Do projektu bylo zapojeno celkem sedmáct partnerů a nositelem a hlavním řešitelem projektu byla organizace CZ Biom – České sdružení pro biomasu. CZ Biom je nevládní nezisková a profesní organizace podporující rozvoj využívání biomasy jako obnovitelné suroviny, rozvoj fytoenergetiky, kompostárenství a využití bioplynu v České republice a propagující technologie pro udržitelný rozvoj. Na řízení projektu se podílely také společnost Ing. Pavel Novák a Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, o.p.s.

Projekt byl realizován od září 2006 do srpna 2008. Náklady v celkové výši 11 mil. Kč byly hrazeny v rámci Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů z pro-

středků Evropského sociálního fondu a Ministerstva životního prostředí ČR. Po celou dobu byly provozovány také regionální kanceláře CZ Biom ve Spáleném Poříčí a v Týně nad Vltavou.

Vzdělávání a spolupráce na školeních ...

Teoretickou část projektu tvořil rozsáhlý vzdělávací program, který získal akreditaci od Ministerstva školství. Základem byly čtyři bloky školení, přičemž každý z nich probíhal celý pracovní týden a věnoval se konkrétnímu tématu odpadového hospodářství: techniky prevence a shromažďování odpadů v obcích (leden 2007), plánování a ekonomika odpadového hospodářství v obcích (duben 2007), postupy zajišťování spolupráce veřejnosti na cílech OH obce (červen 2007) a nástroje pro efektivní práci při řízení projektů (leden 2008).

Proškolenou bylo vždy více než třicet osob, zejména šlo o zaměstnance partnerských obcí a asistenty projektu. Program školení poskytl komplexní přehled o aktuálním stavu a vývoji odpadového hos-

podářství v komunální sféře. Umožnil také konfrontovat teorii s realitou během řady exkurzí na zařízení určená k odstraňování nebo k využití odpadů. Součástí školení byly i tematické odborné práce, které byly pro účastníky školení průpravou na praktickou část projektu. Komplexní zázemí pro realizaci školení poskytoval hotel Ve Dvoře ve Spáleném Poříčí.

Důležitým výstupem projektu bylo zvýšení odborné kvalifikace účastníků školení. Složením závěrečných zkoušek získalo 33 účastníků osvědčení Pracovník v odpadovém hospodářství.

...a v ulicích měst a obcí

Praktickou část projektu představovaly informační kampaně, které svou náročností důsledně prověřily schopnosti celého týmu projektu. Občané v patnácti obcích zapojených do projektu měli od srpna do října 2007 příležitost setkat se v ulicích s pracovními týmy, které jim radily, jak správně nakládat s odpady. Týmy byly sestaveny ze školených účastníků projektu, tedy také z řad zástupců obcí. Nosnou páteří infokampaní se staly informační stánky umístěné v hlavních částech obcí.

Pro každou partnerskou obec byly připraveny celkem tři dílčí informační kampaně, které se tematicky zaměřily na zpětný odběr použitých zařízení (srpen), nakládání s bioodpady (září) a tříděný sběr – papír, plasty, sklo (říjen).

Kromě informačních stánků byly součástí infokampaní další aktivity, např. dotazníkové průzkumy u veřejnosti, letáky pro občany zaměřené na jednotlivá témata, program pro školy, vč. her a odměn, soutěž pro dospělé se slosováním o ceny a praktické ukázky k jednotlivým tématům. Infostánky byly v ulicích obcí celkem 85 dní, během kterých je navštívilo 5300 obyvatel.

Projekt končí, enviprogramy pokračují

V závěrečné fázi projektu zpracovali účastníci školení tzv. environmentální programy. V nich si naplánovali prioritní aktivity týkající se další práce s veřejností a optimalizace systému nakládání s odpady v jednotlivých obcích a městech, které zastupují. Realizaci

Děti se učí třídit odpady.

Foto Hana Kolářová

zace těchto programů se předpokládá v letech 2008 a 2009, navážou tak na projekt i po jeho ukončení. Osm partnerských obcí dokonce podalo již na konci února 2008 žádost o dotaci na jejich realizaci na příslušný kraj. Většina z podaných žádostí byla alespoň částečně finančně podpořena a některé obce, např. Švihov, Horaždovice, Dobřany, Horšovský Týn, Spálené Poříčí a Mladá Vožice, již programy začaly uskutečňovat v praxi.

Programy obsahují aktivity zejména na: zvýšení informovanosti veřejnosti o stavu odpadového hospodářství, zvýšení počtu obyvatel zapojených do třídění, spolupráci se školami a aktivity pro děti, pilotní projekty třídění bioodpadů, pilotní projekt komunitního kompostování, optimalizaci systému zpětného odběru.

Výsledky projektu ukazují, že vzdělávání a spolupráce v odpadovém hospodářství může přinést řadu konkrétních přínosů. To vše by ale nebylo možné bez vzájemné spolupráce a úsilí celého projektového týmu, kterému tímto patří poděkování.

Ondřej Bačík,

koordinátor projektu

*Vydáno jako tisková zpráva
sdružení CZ Biom a MŽP ČR*

OCHRANA VELKÝCH ŠELEM – VLKA, MEDVĚDA A RYSA

Představujeme úspěšné projekty podpořené v dotačním řízení MŽP pro nestátní neziskové organizace. Více informací najdete v databázi na www.mzp.cz/projekty.

V roce 2007 byly podpořeny projekty Hnutí Duha Olomouc pod názvem Ochrana velkých šelem v ČR a Zapojování veřejnosti do ochrany velkých šelem v CHKO Beskydy.

Hlavním cílem obou projektů bylo snížit ilegální lov velkých šelem – vlků, rysů a medvědů v České republice a vytvořit vhodné podmínky pro jejich další existenci. Nejdůležitějším nástrojem pro naplnění cílů projektu byla výchovně vzdělávací kampaň, která za-

hrnovala i detailnější práci s cílovými skupinami (myšlivci, lesníci, turisté) a spolupráci s místními obyvateli. Řešitelé projektu usilovali o změnu často negativního postoje veřejnosti k přítomnosti velkých šelem. Dalším cílem bylo zapojit zájemce, zejména z řad mládeže, do přímé ochrany vlků a rysů v terénu prostřednictvím "vlčích hlídek" a lépe zmapovat výskyt velkých šelem. Aktivity probíhaly jak na celostátní, tak na regionální úrovni (především v Beskydech).

V období leden až duben a říjen až prosinec probíhaly tzv. vlčí hlídky – skupinky 2 až 5 vyškolených dobrovolníků monitorovaly výskyt šelem i známek nelegálního lovu (např. masité návnady na šelmy) a v terénu rozmísťovaly cedulky informující případné pytláky o tom, že území je střeženo. Každá pochůzka byla řádně zdokumentována na speciálním formuláři, doplněna zákresem v mapě, příp. doložena fotografiemi, odlitky stop, vzorky trusu aj. Zaškolení nových dobrovolníků proběhlo na čtyřdenním semináři v listopadu předchozího roku, další zájemci byli zaškoleni průběžně během roku 2007. K dispozici byla aktualizovaná Příručka vlčích hlídek – manuál se zobrazením stop a metodikou monitoringu. Zaškolení pro novou sezónu 2007/2008 proběhlo na dvou třídenních seminářích (Zavýjení), kde byli noví zájemci uvedeni do problematiky ochrany velkých šelem, seznámeni s jejich biologií a ekologií, rozpoznáváním pobytových znaků a metodikou monitoringu. Vlčí hlídky probíhaly v omezené míře i v letním období, kdy se dobrovolníci zaměřovali na distribuci informačních materiálů o velkých šelmách do horských chat a monitorovali také kontejnery s nezabezpečeným odpadem, které

„Vlčí hlídky“ měří v terénu rysí stopy.

Titulní stránka publikace vydané Hnutím Duha.

mohou představovat riziko pro výskyt synantropních medvědů.

K problematice soužití člověka s medvědy Hnutí Duha Olomouc vydalo poutavou brožuru Život s medvědy, která byla distribuována zvláště o letních prázdninách do informačních center a do horských chat v CHKO Beskydy. Průběžně během celé doby trvání projektu byly aktualizovány webové stránky o velkých šelmách www.selmy.cz a obsah webu byl dále rozšířen, zkvalitněn a doplněn fotografiemi. Byly vydány pohlednice s tématem velkých šelem, které byly v průběhu léta nabízeny a prodávány na horských chatách, v informačních centrech atd. Na turisticky frekventovaných lokalitách v Beskydech byly nainstalovány naučné panely o velkých šelmách.

V rámci projektu bylo pro zájemce z řad místních obyvatel uspořádáno pět besed (Ostravice, Frenštát pod Radhoštěm, Vsetín, Valašské Meziříčí, Velké Karlovice) o velkých šelmách, jejich ochraně a významu pro lesní ekosystém. Na středních školách v oblastech výskytu velkých šelem proběhly v rámci rozšíření výuky biologie besedy nebo výukové programy.

Pro myslivce a lesníky realizátoři projektu zorganizovali několik jednodenních seminářů o velkých šelmách v Beskydech a na Šumavě, což byl nezbytný krok k zahájení vstřícné spolupráce mezi lesníky a ochránci. Seminářů se kromě myslivců účastnili zoologové státní ochrany přírody, zástupce ČMMJ i dobrovolníci vlčích a rysích hlídek. Dále byl vydán informační list o významu velkých šelem zahrnující vyvracení nejčastějších mýtů, které jejich výskyt doprovázejí. Tento informační list byl rozeslán do všech mysliveckých sdružení v Beskydech, Jeseníkách a na Šumavě. Během roku 2007 Hnutí Duha podepsalo s Českomoravskou mysliveckou jednotou dohodu o vzájemné spolupráci. Jejím smyslem byla morální i finanční podpora za dopadení pytláka velkých šelem a pozitivní informování o velkých šelmách směrem k myslivecké veřejnosti.

Na základě spolupráce s regionálními i celostátními médii vycházely články a reportáže informující o problematice velkých šelem a o práci vlčích hlídek. Propagace probíhala také prostřednictvím dobrovolných spolupracovníků v regionu; ti roznášeli letáky a plakáty na veřejných místech. Placená propagace probíhala v rámci distribučních služeb České pošty.

Projekt pokračuje i v roce 2008 díky podpoře grantu z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti.

*Připravila Helena Knappová,
odbor environmentálního
vzdělávání MŽP, oddělení
spolupráce s nevládními
neziskovými organizacemi
Foto archiv MŽP*

EVROPSKÝ TÝDEN MOBILITY & EVROPSKÝ DEN BEZ AUT

Již posedmé probíhá v září v českých a moravských městech celoevropská kampaň *Evropský týden mobility* (16. – 22. září) a *Evropský den bez aut* (22. září), která se letos zaměří na téma „Čistý vzduch všem“, tedy na zlepšení kvality ovzduší ve městech. Do akce se v ČR zapojí přes 80 měst.

Ministerstvo životního prostředí koordinuje ETM a EDBA v rámci České republiky ve spolupráci s Evropskou komisí. Také proto se bude celým letošním dnem prolínat problematika klimatických změn, úzce související s kvalitou ovzduší

a s nárůstem automobilové dopravy ve městech.

Města nabídnou svým občanům, aby v tomto týdnu využívali hromadnou dopravu, jezdili do práce či do školy na kole a chodili více pěšky. Hlavní město Praha jako již tradičně uzavře v neděli 21. září Smetanovo nábřeží a Palachovo náměstí automobilové dopravě a pozve všechny Pražany i návštěvníky města na promenádu po nábřeží bez aut.

Více informací včetně programů měst najdete v tiskových zprávách MŽP, které budou vycházet každodenně po celý Týden mobility, a také na webových stránkách kampaně: www.mzp.cz/etm a www.mobilityweek.eu

Eva Veverková,
tiskové oddělení MŽP

Zpravodaj Ministerstva životního prostředí • Ročník XVIII, číslo 9/2008 • Vychází 12x ročně • Vydává Ministerstvo životního prostředí, Vršovická 65, 100 10 Praha 10, tel. 267 122 549 • Odpovědná redaktorka Mgr. Hana Kolářová, tel. 261 910 608, e-mail hana.kolarova@tiscali.cz • Administrace a objednávky SEVT a. s., Pekařova 4, 181 06 Praha 8, tel. 283 090 352, fax 233 553 422, e-mail sevt@sevt.cz • Sazba Informica, tisk PeMa Praha • Předplatné měsíčníku Věstník a Zpravodaj MŽP s čtvrtletníkem EIA • IPPC • SEA pro rok 2008 je 800,- Kč • Číslo 9/2008 předáno do tisku 15. 8. 2008